

Journal of Islamic Law Research

پژوهش‌نامه حقوق اسلامی

Meta-synthesis of Factors Influencing Policy-making and
Legislation in the Field of Situational Crime Prevention
within Iran's Legal System

Authors: Kazem Koochi Esfahani | Hasan Bigdeli

Stable URL: <https://doi.org/10.30497/law.2025.247620.3691>

فرا ترکیب عوامل مؤثر بر سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری
در حوزه پیشگیری وضعی از جرم

نویسندگان: کاظم کوهی اصفهانی | حسن بیگدلی

پیوند دائمی: <https://doi.org/10.30497/law.2025.247620.3691>

Copyright 2025 The Author(s).

Published by *Imam Sadiq University*, Tehran, Iran.

This work is fully Open Access under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license, allowing non-commercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and not modified. *Islamic Law Research* strictly follows the ethical guidelines of the Committee on Publication Ethics (COPE), which all readers, authors, reviewers, and editors are expected to observe and uphold.

Meta-synthesis of Factors Influencing Policy-making and Legislation in the Field of Situational Crime Prevention within Iran's Legal System

Kazem Koohi Esfahani • Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology,
Faculty of Islamic Studies and Law, Imam Sadiq University, Tehran, Iran. koohi@isu.ac.ir

Hasan Bigdeli • PhD Student in Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political
Sciences, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran. (Corresponding Author)
hassanbigdeli@iau.ir

Abstract

1. Introduction

The prevention of crime represents a vital and indispensable component of criminal policy, aiming to address criminal issues through proactive and non-criminal strategies. In the Islamic Republic of Iran, the significance of crime prevention is recognized at the constitutional level, particularly in Clause 5 of Article 156, which assigns the Judiciary the duty of preventing crime. Nonetheless, the practical realization of this duty has encountered substantial theoretical and operational obstacles, particularly given the traditional reactive nature of judicial institutions. In response to these challenges, the Iranian legislature adopted the "Law on Crime Prevention" in 2015, following an extended legislative process. Despite the law's ratification, its practical implementation has remained limited, and notable advancements have yet to be realized. Within this context, the present study embarks on a meta-synthesis of existing Iranian research on situational crime prevention, aiming to extract and consolidate key factors influencing policy-making and legislation in this field. The study adopts a critical perspective, recognizing that situational crime prevention strategies must be carefully adapted to Iran's unique cultural, social, and legal environment in order to achieve effective outcomes.

2. Research Question

The prevention of crime represents a vital and indispensable component of criminal policy, aiming to address criminal issues through proactive and non-criminal strategies. In the Islamic Republic of Iran, the significance of crime prevention is recognized at the constitutional level, particularly in Clause 5 of Article 156, which assigns the Judiciary the duty of preventing crime. Nonetheless, the practical realization of this duty has encountered substantial

theoretical and operational obstacles, particularly given the traditional reactive nature of judicial institutions. In response to these challenges, the Iranian legislature adopted the "Law on Crime Prevention" in 2015, following an extended legislative process. Despite the law's ratification, its practical implementation has remained limited, and notable advancements have yet to be realized. Within this context, the present study embarks on a meta-synthesis of existing Iranian research on situational crime prevention, aiming to extract and consolidate key factors influencing policy-making and legislation in this field. The study adopts a critical perspective, recognizing that situational crime prevention strategies must be carefully adapted to Iran's unique cultural, social, and legal environment in order to achieve effective outcomes.

3. Research Hypothesis

As is characteristic of many meta-synthesis studies, this research proceeds without a traditional, explicitly stated hypothesis. Instead, it operates under an exploratory framework aimed at aggregating, interpreting, and synthesizing the findings of multiple prior studies.

4. Methodology & Framework, if Applicable

This study employs a qualitative meta-synthesis methodology to systematically review and integrate existing Iranian research related to situational crime prevention. Meta-synthesis, distinct from traditional meta-analysis, is particularly suitable for synthesizing findings from conceptual, theoretical, and qualitative studies rather than purely statistical data.

The research process involved several key stages: (1) identifying and selecting relevant primary studies through systematic database searches and manual review of academic journals and conference proceedings; (2) establishing inclusion and exclusion criteria to ensure the relevance, quality, and methodological rigor of the selected studies; (3) extracting thematic elements, conceptual categories, and analytical models from the primary studies; and (4) synthesizing these elements into a coherent framework that highlights the principal factors influencing policy-making and legislation.

5. Results & Discussion

The meta-synthesis of Iranian research on situational crime prevention reveals several critical insights into the factors influencing policy-making and legislation in this domain. One of the most significant findings is the confirmation that situational crime prevention measures must be carefully localized, taking into account Iran's distinct social, cultural, and economic characteristics. Generic adoption of foreign models without adaptation leads to ineffective policy outcomes and public resistance. Therefore, the emphasis must be placed on strategies that resonate with Iranian societal structures and values.

Among the preventive strategies identified, environmental design emerged as a particularly effective method. The findings indicate that urban architecture, environmental engineering, and space management can serve as powerful tools in crime deterrence when integrated thoughtfully into public policy. Specific measures such as improving visibility through appropriate lighting, ensuring clear demarcations between public and private spaces, creating natural surveillance opportunities, and regulating access points to sensitive areas are cited as best practices for crime reduction. These findings are closely aligned with the principles of Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED), suggesting that collaboration between criminologists, architects, and urban planners is essential.

Social surveillance also surfaced as a critical element. The concept of "place identity" – where an individual's behavior is influenced by the environments they associate with – reinforces the necessity of promoting a sense of community ownership over public and semi-public spaces. Natural surveillance, social monitoring, and informal community guardianship, when combined with formal policing efforts, significantly enhance crime prevention outcomes. However, it was repeatedly stressed that such surveillance measures must respect individual privacy rights and adhere to constitutional protections.

Another notable discussion point concerns the importance of legitimate and proportional interventions. The research underlines that preventive measures must be preceded by clear warnings, maintaining the principles of transparency, proportionality, and fairness. Informing potential offenders about preventive mechanisms influences their rational decision-making process. Studies indicate that the perceived certainty of detection acts as a far stronger deterrent than the severity of punishment, making preventive communication and visible deterrent measures critical.

Furthermore, the findings highlight several recommendations for improving situational crime prevention measures in Iran. These include the need to establish clear legal frameworks governing surveillance activities, both in physical spaces and cyberspace, to prohibit the use of dangerous or disproportionate preventive tools, and to ensure that the financial burden of prevention is not shifted onto ordinary citizens. Recognizing the role of victims in shaping preventive policies, integrating rational cost-benefit calculations into policy design, and promoting the professional development of enforcement personnel through knowledge exchange and training are also emphasized.

Finally, the results show that situational crime prevention measures must be tailored based on the type of crime, the offender's profile, and the environmental context. Preventive strategies suitable for economic and property crimes differ significantly from those needed for violent or ideologically motivated crimes. Likewise, offenders with professional criminal backgrounds may require more sophisticated deterrents compared to opportunistic offenders who may be

dissuaded by relatively simple measures such as enhanced lighting or visible surveillance.

6. Conclusion

Situational crime prevention is a pivotal mechanism for enhancing public security and reducing criminal opportunities, provided it is carefully adapted to the socio-cultural and legal specificities of each context. In Iran, while the constitutional and legislative frameworks acknowledge the importance of crime prevention, the effective realization of situational crime prevention strategies remains limited and requires a more robust and context-sensitive approach.

The study concludes that the most effective situational prevention strategies for Iran revolve around two interconnected pillars: environmental design and social surveillance. By emphasizing natural surveillance, clear urban design, controlled access points, and strategic use of surveillance technology within the limits of constitutional rights, public spaces can be transformed into less conducive environments for criminal activity. Collaborative engagement between criminologists, urban planners, legislators, and community members is essential to develop and implement these strategies effectively.

Moreover, respecting individual rights, particularly privacy, while strengthening preventive efforts, is crucial for public trust and legal legitimacy. Preventive measures must operate within a clear, proportionate, and transparent legal framework, where potential offenders are properly informed of preventive mechanisms to reinforce deterrent effects. Relying solely on harsher punishments without addressing environmental opportunities for crime has proven insufficient; therefore, situational prevention must be prioritized within broader criminal policy.

In adapting situational crime prevention strategies, Iranian policymakers must account for the diversity of crimes and criminal behaviors. While situational measures show great success against profit-driven crimes and crimes tied to specific physical spaces, their effectiveness against ideologically or emotionally driven crimes remains limited. A flexible, crime-specific approach that considers the characteristics of offenders and victims is thus necessary.

Additionally, law enforcement agencies, particularly the police, must adopt a preventive rather than reactive posture. Prioritizing risk analysis of physical and cyber environments, systematically gathering and analyzing crime data, and fostering active public participation are key strategies for maximizing the preventive impact. A scientific, data-driven approach to identifying and managing high-risk areas and populations enhances the effectiveness of crime prevention efforts while ensuring efficient allocation of limited security resources.

Keywords: Situational Crime Prevention, Environmental Measures, Criminal Policy-making, Public Supervision.

فرا ترکیب عوامل مؤثر بر سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری در حوزه پیشگیری وضعی از جرم

کاظم کوهی اصفهانی • استادیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده معارف اسلامی و حقوق، دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، تهران، ایران.
koohi@isu.ac.ir
حسن بیگدلی • دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران. (نویسنده مسئول)
hassanbigdeli@iau.ir

چکیده

اتخاذ تدابیر پیشگیرانه از وقوع جرم و کاهش کمی جرائم، دغدغه همه نظام‌های حقوقی بوده و نظام حقوقی ایران نیز از این امر مستثنا نیست. پیشگیری وضعی به دنبال تسلط بر محیط و مدیریت آن، با هدف حذف یا دست‌کم کاهش فرصت‌های ارتکاب جرم از رهگذر روند فیزیکی جرم است. مسأله بنیادین جستار حاضر این است که مؤلفه‌های اساسی پیشگیری وضعی از جرم در سیاست‌گذاری تقنینی، که متناسب با زیست بوم حقوقی ایران است چیست و توفیق نظام عدالت کیفری ایران در دستیابی به این مؤلفه‌ها در منابع منتخب تا چه میزان بوده است. نگارندگان در راستای پاسخ به سوال پیش‌گفته، با توسل به روش فرا ترکیب (Meta-Synthesis)، به صورت سامانمند و با معیارهای استاندارد تعیین‌شده، در پی بهره‌گیری از دانش انباشته در پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه بوده‌اند. یافته‌های این سنتز پژوهی، بیانگر آن است که بهره‌گیری از سازوکارهای پیشگیری وضعی، تاکنون به صورت سامانمند و قانونی همراه با پیوست علمی نبوده، و رویه‌های عملی به‌کارگیری شده نیز چندان قابل دفاع نیست. برای نیل به این مهم، نیاز به همکاری علمی جرم‌شناسان با مسئولین سطوح مختلف تقنینی و اجرایی در استفاده از سازوکارهای بومی پیشگیری وضعی است. در این راستا باید توجه داشت که اتخاذ تدابیر و اقدامات پیشگیرانه وضعی، و سازوکارهای محیطی ناظر بر آن در سیاست‌گذاری، تقنین و اجرا، با توجه به ویژگی‌های فرهنگی و دینی جامعه ایرانی، نباید به شیوه افراطی مورد استفاده قرار گیرد تا حس امنیت شهروندان و حق خلوت آن‌ها را دچار آسیب کند، بلکه باید از ظرفیت‌های بالقوه موجود در جامعه همچون نظارت انسانی، از رهگذر نظارت رسمی یا غیر رسمی، و یا نظارت رسمی در قالب انسانی یا تجهیزات محور، بهره بیشتری برده شود.

واژگان کلیدی: پیشگیری وضعی، تدابیر محیطی، سیاست‌گذاری جنایی، نظارت مردمی.

مقدمه

پیشگیری از جرم ضرورتی انکارناپذیر و راهبرد اصلی سیاست جنایی برای مهار و مدیریت مسائل مجرمانه است (نیازپور، ۱۳۹۳، ص. ۲۵) که رسیدن به آن بی‌شک نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و ارائه سیاست‌های کلی در راستای اتخاذ تدابیر و روش‌های غیرکیفری برای مدیریت موقعیت‌های پیش‌بزهکاری با بهره‌گیری از نظریات اندیشمندان و صاحب‌نظران است (علیوردی، ۱۳۹۳، ص. ۱۲). پیشگیری از جرم در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران دارای وجاهت قانونی است؛ زیرا در بند ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی به‌صراحت به این موضوع اشاره شده و آن را از وظایف قوه قضائیه می‌داند، اما این مسئله از همان آغازین روزهای تصویب قانون اساسی، با چالش‌های نظری و عملی روبه‌رو بوده است. به‌عبارت‌دیگر، انجام دادن این وظیفه توسط قوه قضائیه نمی‌تواند به‌درستی صورت پذیرد؛ زیرا قوه قضائیه و دادگاه زمانی می‌توانند به مسئله‌ای ورود کنند که «جرمی» به وقوع پیوسته باشد یا دست‌کم قانونی خاص در این زمینه به تصویب رسیده و تکلیفی روشن برای مداخله قوه قضائیه پیش از وقوع جرم پیش‌بینی شده باشد. این معضل بالاخره با ارائه لایحه‌ای به مجلس، پس از رفت‌وبرگشت‌های مکرر بین مجلس و شورای نگهبان و ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت نظام، به‌صورت ظاهری برطرف شد و قانونی با عنوان «قانون پیشگیری از وقوع جرم» در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۲۱ به تصویب مجمع رسید، اما به‌رغم گذشت حدود ۱۰ سال از تصویب این قانون، مفاد آن عملاً متروک مانده و به جهات گوناگون تاکنون کارنامه قابل دفاعی نداشته است. باوجوداین، پژوهش‌ها و مطالعات میدانی در خصوص این موضوع در مجامع حقوقی و تخصصی همچنان در حال انجام دادن است تا ضمن بهره‌مندی از آخرین نتایج پژوهش‌های انجام‌شده در دیگر کشورها، بهترین و کارآمدترین اقدامات و تدابیر پیشگیرانه که تناسب فرهنگی و اجتماعی و نیز فنی با زیست‌بوم جامعه ایرانی دارد، مورد توصیه و توجه قرار گیرد.^۱ در این

۱. «بومی‌سازی» یعنی متناسب کردن سیاست‌ها، نهادها، رویه‌ها و ساختارهای پذیرفته‌شده در نظام‌های عدالت کیفری با بسترهای فرهنگی و اجتماعی جامعه خود برای کسب کارآمدی حداکثری و پاسخ‌گویی واقعی به نیازهای حقیقی جامعه. نیل به این مهم از طریق «مفهوم‌سازی» سیاست‌های وارداتی در جامعه هدف صورت می‌گیرد. در مفهوم‌سازی افزون‌بر واکاوی و فهم دقیق و ریشه‌ای نهاد‌های وارداتی، به جای‌گذاری دقیق این نهادها متناسب با بسترهای فکری، فرهنگ عمومی و ساختارهای سازمانی و نهادی جامعه اقدام می‌شود تا بدین‌سان، میان مفاهیم مورد نظر در کشورهای مبدأ با فرهنگ و حقوق

راستا، این پژوهش به بررسی فرامطالعه و نیز فراتحلیل پژوهش‌های انجام شده در ایران در خصوص بخشی از جرم‌شناسی پیشگیرانه یعنی ساحت مربوط به پیشگیری وضعی می‌پردازد تا ضمن تجمیع آسیب‌شناسی‌های انجام شده از به کارگیری این نوع پیشگیری در سیاست جنایی ایران، راهکارهای پیشنهادی بومی در این خصوص را جمع‌بندی و ارائه کند. در این پژوهش، مفهوم سیاست گذاری در چهارچوب سیاست گذاری جنایی مورد بررسی قرار گرفته است. سیاست گذاری جنایی، فرایندی است که از طریق تعیین خط‌مشی‌های کلان، مقررات، تدابیر اجرایی و تصمیم‌گیری‌های کلان، به مدیریت جرم و پیشگیری از آن می‌پردازد. در این میان، قانون گذاری یکی از ابزارهای سیاست گذاری جنایی شمرده می‌شود که بسترهای حقوقی لازم را برای اجرای تدابیر پیشگیری وضعی فراهم می‌کند. بنابراین، در این پژوهش، سیاست گذاری نه به مفهوم سیاست گذاری عمومی یا تقنینی صرف، بلکه به عنوان بخشی از سیاست گذاری جنایی مورد نظر است که با استفاده از ابزارهای قانونی، اجرایی و مدیریتی به کاهش فرصت‌های ارتکاب جرم کمک می‌کند.

با توجه به اهمیت روش به کاررفته در این پژوهش، در ادامه، پس از اشاره‌ای کوتاه به مفاهیم اولیه پیشگیری وضعی، به تفصیل در خصوص شیوه و کیفیت انتخاب منابع و نیز چگونگی سنتز پژوهی انجام گرفته توضیح داده خواهد شد.

۱. باز شناسی مفهومی پیشگیری وضعی (موقعیت‌مدار)

پیشگیری وضعی به مجموعه اقداماتی گفته می‌شود که برای تسلط بر محیط با محوریت اشکال خاصی از جرم، با اتخاذ تدابیری از قبیل مدیریت، طراحی یا مداخله فوری در محیط انجام می‌شود (Clark, 1995, p. 88). به عبارت دیگر، پیشگیری وضعی بر کاهش انگیزه‌های مجرمان از طریق ایجاد موانع فیزیکی یا اجتماعی، افزایش احتمال کشف جرم و کاهش جذابیت اهداف متمرکز است. کلارک (۲۰۰۹) یکی از پیشگامان این نظریه اشاره می‌کند که هدف اصلی این رویکرد، کاهش فرصت‌های جرم با استفاده از ابزارها و تکنیک‌های محیطی است. در تکمیل این تعریف،

جدول «یک»: پیشگیری وضعی

پیشگیری وضعی			
اهداف	زمان اجرا	گروه هدف	توضیحات
- تسلط بر محیط و اوضاع و احوال - پیرامونی مشرف بر جرم - مداخله در اوضاع و احوال پیرامونی - و موقعیت‌های پیش‌جنایی به دنبال - منصرف کردن بزه‌کاران احتمالی از ارتکاب جرم - مدیریت و طراحی محیطی - تأثیر بر فرصت‌های بزه‌کارانه و افزایش هزینه جرم - تغییر موقعیت‌های جرم‌زا برای دشوار کردن ارتکاب جرم و گوشزد کردن خطر دستگیری به بزه‌کاران احتمالی - حمایت از بزه‌دیده احتمالی	۳۰ ۲۰ ۱۰ ۵	بزه‌کاران بالقوه (مستعد ارتکاب)	- این نوع پیشگیری، موقعیت‌مدار و مبتنی بر پیشگیری بیرونی است. از این رو توجهی به نیت و انگیزه درونی مجرمان احتمالی ندارد. بنابراین، اثرش کوتاه‌مدت و گذراست. - رویکرد کنشی فعال دارد.

۲. روش‌شناسی و راهبرد پژوهش

در این تحقیق از روش «متاسنتز»^۱ یا «فرا ترکیب» استفاده شده است. فرا ترکیب، روشی کیفی است مبتنی بر مرور نظام‌مند مطالعات و پژوهش‌های انجام گرفته در خصوص یک موضوع برای دستیابی به شناخت عمیق درباره پدیده مورد مطالعه (کمالی، ۱۳۹۶، ص. ۷۲۵). در حقیقت، در پژوهش کیفی با رویکرد فرا ترکیب، در پی فهم شاخص‌ها و اجزای دخیل در پدیده مورد مطالعه به شیوه‌ای علمی و نظام‌مند هستیم. بدین‌سان، ما در این پژوهش در راستای تعقیب هدف تحقیقاتی خود بر اساس الگوی سندلوسکی و بارسو (۲۰۰۷)، نخست تحقیقات و مطالعاتی را که در زمینه پیشگیری وضعی از جرم انجام شده است، به صورت جامع جمع‌آوری کردیم. در گام‌های بعدی، ابتدا با بررسی عناوین این پژوهش‌ها (اعم از مقالات، کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های علمی)، نوشتارهایی را که با عنوان مربوط ارتباط ساختاری نداشتند، حذف کردیم و سپس این بررسی را در محتوای پژوهش‌های انجام شده نیز تعقیب کردیم تا نوشتارهایی که در محتوا وفادار به عنوان پژوهشی خود نبودند، از دایره بررسی نهایی خارج شوند. به طور خلاصه، گام‌های مربوط به روش فرا ترکیب در این پژوهش را با توجه به الگوی سندلوسکی و بارسو (۲۰۰۷)، می‌توان در قالب شکل زیر بیان کرد (دولت کردستانی، ۱۳۹۹، ص. ۸۶).

شکل «یک»: الگوی سندلوسکی و بارسو (۲۰۰۷)

۳. گام‌ها و مراحل فرا ترکیب در پژوهش

در این قسمت از نوشتار، گام‌های طی شده در این پژوهش در خصوص موضوع پیشگیری وضعی از جرم بر اساس روش فرا ترکیب با جزئیات مربوط به آن را به تفصیل تبیین می‌کنیم. در این راستا،

هر گام را ذیل عنوانی مستقل توضیح خواهیم داد.

۱.۳. گام نخست: تنظیم اهداف و پرسش‌های پژوهش

در پژوهش حاضر، هدف نهایی و اصلی، نظم‌دهی به تحقیقات صورت‌گرفته در زمینه پیشگیری وضعی از جرم، بهره‌گیری از دانش انباشته موجود و ارائه شمایی کلی به سیاست‌گذاران است. بنابراین، نتایج این تحقیق می‌تواند سیاست‌گذاران را در اتخاذ تصمیم مبتنی بر تحقیقات صورت‌گرفته پیشین رهنمون سازد. پرسش مطرح نیز این است که کدام عوامل در زمینه پیشگیری وضعی از جرم مؤثر هستند؟

۲.۳. گام دوم: بررسی نظام‌مند متون

با توجه به ماهیت و رویکرد خاص این مطالعه، جامعه آماری مطالعه، چهارچوب مطالعه و حجم مطالعاتی این طرح شامل همه مطالعات پژوهشی و مداخله‌ای در قلمرو پیشگیری وضعی از جرم است که به‌صورت مکتوب و مستند در قالب‌های مختلف ازجمله پایان‌نامه و رساله علمی، کتاب، مقاله و گزارش علمی در دهه‌های گذشته منتشر شده و در دسترس بوده است.^۱ بدین منظور، کلیدواژه‌های پیشگیری از جرم، پیشگیری وضعی از جرم، پیشگیری موقعیت‌مدار و عناوین مشابه در پایگاه‌های زیر مورد جست‌وجو قرار گرفت.

جدول «دو»: منابع جست‌وجوشده مرتبط با موضوع در پایگاه‌های داده

۱	نورمگز	https://www.noormags.ir
۲	مگیران	https://www.magiran.com
۳	پرتال جامع علوم انسانی	http://ensani.ir/fa
۴	سیویلیکا	https://civilica.com

۱. گفتنی است مدعای این پژوهش این نیست که تمام مطالعات و پژوهش‌های مرتبط را دیده و بررسی کرده است؛ زیرا مواردی مانند نبود نسخه‌های فیزیکی یا الکترونیکی بعضی از آثار و فصلنامه‌های قدیمی وجود داشته که دستیابی به آن‌ها ممکن نبوده است. باوجوداین، سعی بر آن بوده است که همه مطالعات و پژوهش‌های مرتبط و در دسترس احصا و بررسی شود.

۵	گوگل اسکالر	https://scholar.google.com
۶	کتابخانه ملي	https://www.nlai.ir
۷	جهاد دانشگاهي	https://www.SID.ir
۸	ايرانداک	https://ganj.irandoc.ac.ir

۳.۳. گام سوم: جست‌وجو و انتخاب پژوهش‌های مناسب

در اين مطالعه تنها پژوهش‌هايي بررسي و مرور شده‌اند که منطبق با اصول «ارتباط» و «دسترسى‌پذيرى» و داراي امتياز مورد انتظار باشند. بنابر اين، مطالعاتي که ويژگي‌هايي مانند خروج موضوعي از مسئله پژوهش، ترجمه‌اي بودن صرف، مشابه يا تکراري بودن را داشتند يا به دليل عدم دقت نويسنده در انتخاب کليدواژه مناسب، با خطا در جست‌وجو مواجه شدند، از دايره منابع اين پژوهش حذف شدند. مراحل دستيابي به جامعه آماري به شرح زير صورت گرفته است. جامعه آماري اوليه، با جست‌وجوي تخصصي کليدواژه‌هاي پيش‌گفته با محوريت کليدواژه اصلي «پيشگيري وضعي از جرم»، «پيشگيري وضعيت‌مدار»، «پيشگيري وضعي» و ديگر کليدواژگان مترادف در موتورهاي جست‌وجوي يادشده در جدول شماره «دو» انجام شده است که درمجموع، «۱۲۱» منبع علمي شامل کتاب‌ها، پايان‌نامه‌ها و رساله‌هاي علمي و مقالات تخصصي منتشرشده در نشریات علمي و کنفرانس‌ها يافت شد. در مرحله غربالگري، درباره پژوهش‌هايي که داراي نسخه فزيکي و الکترونيکي بودند، از دو بُعد، «اعتبارسنجي» لازم صورت پذيرفت. ابتدا عنوان اثر و سپس چکيده و نتيجه‌گيري هر اثر بررسي شد. در نتيجه، منابعي که خروج موضوعي يا هم‌پوشاني گسترده با ديگر پژوهش‌ها داشتند، حذف شدند. معيارهاي ديگر مانند دسترس‌پذيري اثر و درجه علمي اثر و صاحب اثر اعم از درجه علمي نويسندگان نيز مورد توجه بود؛ به گونه‌اي که به ترتيب، استادتمام، دانشيار، استاديار، دانش‌آموخته دکتری و دانشجويان دکتری و کارشناسي ارشد در کتاب‌ها، مقالات و پايان‌نامه‌ها و درجه علمي پژوهش در مقالات، ملاک درجه‌بندي و امتيازدهي قرار گرفت. ملاک‌هاي امتيازدهي طبق جدول زير است.

جدول «سه»: معیارهای امتیازدهی به آثار

امتیاز	ملاک
۱	رساله دکتری، کتاب‌های پژوهشی، طرح‌های پژوهشی و مقالات پژوهشی نسبت به دیگر انواع پژوهش (پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مقاله ترویجی و...)، از اهمیت بیشتری برخوردار است.
۱	پژوهش‌های انجام‌شده در بازه زمانی ۱۳۹۰ به بعد، از اهمیت بیشتری برخوردار است.
۱	پژوهش‌های انجام‌شده توسط اعضای هیئت علمی، فارغ‌التحصیلان و دانشجویان دکتری، از اهمیت بیشتری برخوردار است.
۱	پژوهش‌های انجام‌شده در دانشگاه‌های دارای گرید علمی معتبر کشور یا منتشره (در خصوص همایش‌های برگزارشده) توسط دانشگاه‌های درجه ۱، از اهمیت بیشتری برخوردار است.
۱	پژوهش‌های ناظر به حل معضلات نظام کیفری ایران که واجد پیشنهادهای کاربردی و عملی باشند، از اهمیت بیشتری برخوردار است.
۵	حداقل امتیاز لازم برای عبور از این مرحله و پذیرش اثر در مرحله تجزیه و تحلیل نهایی، سه در نظر گرفته شده است

۱.۳.۳. جامعه آماری

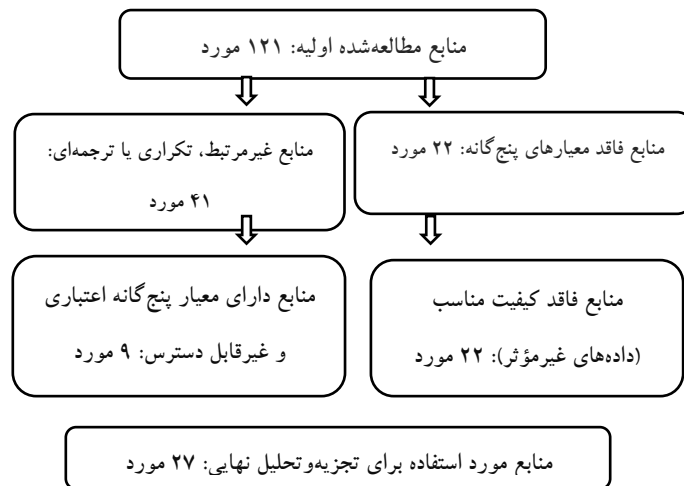
الف. تعداد نهایی مطالعات بررسی‌شده پیشگیری وضعی از جرم در پایگاه‌های داده

در ذیل این بخش، ما اقدام به نمایش و تقریر تعداد دقیق مطالعات بررسی‌شده در هریک از تقسیم‌بندی‌ها کرده‌ایم و منابع منتخب را از نظر نوع منبع به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های علمی، کتاب‌ها و مقالات تفکیک و در بخش پایان‌نامه و رساله‌ها به محل انتشار، دولتی یا آزاد بودن دانشگاه‌ها و مؤسسات مرجع و حتی علمی-پژوهشی یا علمی-ترویجی و علمی-تخصصی بودن آن‌ها اشاره کرده‌ایم.

جدول «چهار»: تعداد نهایی مطالعات بررسی‌شده پیشگیری وضعی از جرم در پایگاه‌های داده

تعداد نهایی مطالعات بررسی شده پیشگیری وضعی از جرم			
ردیف	نوع منبع	نام و نوع	تعداد موارد موجود
۱	پایان نامه	دانشگاه های دولتی	۴
	و رساله های علمی	دانشگاه های غیردولتی (آزاد، پیام نور و غیرانتفاعی)	۲
۲	کتاب ها	انتشاراتی ها	۱
۳	مقالات	علمی-پژوهشی	۱۷
		علمی-ترویجی و علمی-تخصصی	۳
		همایشی	۰
مجموع فراوانی			۲۷
زبان مطالعات منتخب و محل انتشار			فارسی-ایران
تعداد نویسندگان			۴۵
جنسیت نویسندگان	مرد		۴۰
	زن		۵
درجه علمی نویسندگان	دانش آموخته دکتری / عضو هیئت علمی		۱۰
	کارشناس ارشد		۲۰
	دانش آموخته کارشناسی		۰

ب. تعداد نهایی منابع سنتز نهایی

۴.۳. گام چهارم: استخراج اطلاعات

در این مرحله، پژوهشگر فراترکیب باید بعد از بررسی‌های نهایی و تکمیل شدن فرایند انتخاب منابع، به سراغ استخراج اطلاعات برود و اطلاعات لازم را استخراج کند. این گام در قالب فرمی مخصوص برای استخراج دقیق منابع منتخب انجام می‌پذیرد و از آن در گام‌های بعدی استفاده می‌شود.

۵.۳. گام پنجم: کنترل کیفیت منابع منتخب

مطالعات مورد بررسی باید از نظر کیفیت و قابلیت اتکا تحلیل شوند. برای این منظور، از معیارهای پیشنهادی نوبلیت و هیر (۱۹۸۸) برای ارزیابی کیفیت پژوهش‌های کیفی استفاده شده است. این معیارها در جدول زیر و پاورقی آن مشخص شده است. به منظور سنجش کیفیت مطالعات مورد استفاده در این تحقیق، جدول زیر تنظیم شده است که نشان می‌دهد هریک از مطالعات منتخب بر اساس این چهار معیار چگونه ارزیابی شده‌اند.

جدول «پنج»: کنترل کیفیت منابع منتخب

ردیف	مطالعه	اعتبار ^۱	قابلیت انتقال ^۲	وابستگی ^۳	تأیید پذیری ^۴
۱	فیروز محمودی جانکی و مجید قورچی بیگی (۱۳۸۸)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲	علی صفاری (۱۳۸۰)	بالا	متوسط	بالا	بالا
۳	هادی داچک (۱۳۹۹)	بالا	بالا	بالا	بالا
۴	مهدی مقیمی (۱۳۹۷)	بالا	متوسط	بالا	بالا
۵	علی نجیبیان (۱۳۸۸)	بالا	بالا	متوسط	بالا
۶	محمدجواد نماینده جورابچی (۱۳۹۴)	بالا	بالا	بالا	متوسط
۷	سیدامیر حسینی (بی تا)	بالا	متوسط	بالا	بالا
۸	صیاد درویشی (۱۳۹۶)	بالا	بالا	بالا	بالا
۹	امیرحسین جلالی فراهانی (۱۳۸۴)	بالا	بالا	متوسط	بالا
۱۰	علیرضا جزینی و همکاران (۱۳۹۸)	بالا	بالا	بالا	متوسط
۱۱	مسعود مرشدی و محمدحسن جعفریان (۱۳۹۲)	بالا	بالا	متوسط	بالا
۱۲	عبدالله هندیانی و همکاران (۱۳۹۷)	بالا	بالا	بالا	بالا
۱۳	علی افراسیابی و مسعود یاراحمدی (۱۳۹۱)	بالا	بالا	بالا	بالا
۱۴	سمیرا عزیزی (۱۳۹۵)	بالا	متوسط	بالا	بالا
۱۵	احمد احمدی (۱۳۸۷)	بالا	بالا	بالا	بالا
۱۶	علی صفاری و راضیه صابری (۱۳۹۶)	بالا	بالا	بالا	بالا
۱۷	مهدی مقیمی و سیدعزیز رفعتی اصل (۱۳۸۹)	بالا	بالا	بالا	بالا

۱. Credibility: بررسی دقت و صحت داده‌های استخراج شده از منابع منتخب.

۲. Transferability: میزان قابلیت تعمیم یافته‌های پژوهش به دیگر حوزه‌های مرتبط.

۳. Dependability: انسجام و یکپارچگی داده‌ها در فرایند تحلیل.

۴. Confirmability: میزان بی طرفی پژوهشگر در استخراج داده‌ها.

۱۸	صیاد درویشی و همکاران (۱۳۹۷)	بالا	بالا	بالا	بالا
۱۹	محمدعلی بابایی و علی نجیبیان (۱۳۹۰)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲۰	علی افراسیابی (۱۳۸۹)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲۱	علی صفاری (۱۳۸۱)	بالا	بالا	متوسط	بالا
۲۲	سید محمود میرخلیلی (۱۳۸۸)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲۳	سید محمود میرخلیلی (۱۳۸۵)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲۴	سید محمود میرخلیلی (۱۳۸۷)	بالا	بالا	متوسط	بالا
۲۵	علی افراسیابی و ابوالفضل خالقی (۱۳۹۴)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲۶	علی صفاری و راضیه صابری (۱۳۹۳)	بالا	بالا	بالا	بالا
۲۷	مهرزاد طهماسبی (۱۳۹۷)	بالا	بالا	بالا	بالا

۳.۶. کام ششم: تحلیل و ترکیب یافته‌ها و کنترل کیفی نهایی

۳.۶.۱. ساختار و مقولات، تم‌ها و کدهای استخراجی

جدول «شش»: مقولات، تم‌ها و کدهای استخراجی

ردیف	مطالعه	مقوله کلی	تم‌های فرعی	کدهای استخراجی
۱	فیروز محمودی جانکی و مجید قورچی بیگی (۱۳۸۸)	طراحی محیطی و کاهش جرائم	نظارت محیطی و علائم تصرف	افزایش امنیت از طریق معماری و کاهش نقاط جرم‌زا
۲	علی صفاری و راضیه صابری (۱۳۹۳)	پیشگیری وضعی و حقوق کیفری	دفاع مشروع و پیشگیری وضعی	تعیین ضوابط قانونی و نقش بازدارندگی پیشگیری وضعی
۳	هادی داچک (۱۳۹۹)	راهبردهای کلان پیشگیری وضعی	کنترل جرم در سیاست جنایی	اعمال تدابیر فیزیکی و نظارتی و کاهش فرصت‌های جرم
۴	مهدی مقیمی (۱۳۹۷)	نظریه انتخاب منطقی در پیشگیری	پیشگیری مبتنی بر هزینه-فایده	نقش محاسبه سود و زیان در پیشگیری و مدل‌های اقتصادی جرم
۵	علی نجیبیان (۱۳۸۸)	موانع و محدودیت‌های پیشگیری	چالش‌های حقوقی و اجتماعی	موانع قانونی و تأثیر سیاست‌های پیشگیری بر حریم خصوصی
۶	محمدجواد نماینده جورابچی (۱۳۹۴)	طراحی محیطی و پیشگیری از جرم	معماری شهری و ایمنی	نقش طراحی شهری در کاهش

				فرصت‌های جرم و بهینه‌سازی فضاها
۷	سیدامیر حسینی (بی تا)	پیشگیری محیطی در کلان‌شهرها	تحلیل الگوهای بزهکاری	رابطه توسعه یافتگی مناطق شهری با نرخ جرم
۸	صیاد درویشی (۱۳۹۶)	دانش و مهارت پلیس در پیشگیری وضعی	تخصص‌های مورد نیاز پلیس	مهارت‌های تحلیل جرم، مدیریت شرایط محیطی و نقش آموزش پلیس
۹	امیرحسین جلالی فراهانی (۱۳۸۴)	سیاست‌های کیفری و پیشگیری وضعی	تأثیر قانون بر جرم	اصلاح قوانین برای کاهش فرصت‌های جرم و نظارت‌های قانونی
۱۰	علیرضا جزینی و همکاران (۱۳۹۸)	مبانی نظری پیشگیری وضعی	تحلیل دیدگاه‌های جرم‌شناسی	نقش نظریات جرم‌شناختی در پیشگیری و مدل‌های اجرای پیشگیری وضعی
۱۱	مسعود مرشدی و محمدحسن جعفریان (۱۳۹۲)	طراحی محیطی و پیشگیری از سرقت	تأثیر محیط بر بزهکاری	تغییر وضعیت مکان‌های جرم‌خیز و تأثیر طراحی محیطی بر کاهش جرم
۱۲	عبدالله هندیانی و همکاران (۱۳۹۷)	پیشگیری وضعی و تهدیدات نرم	مقابله انتظامی	نقش نیروی انتظامی در پیشگیری از تهدیدات نرم و تدابیر حفاظتی
۱۳	علی افراسیابی و مسعود یاراحمدی (۱۳۹۱)	پیشگیری وضعی در سیاست‌های اجتماعی	کنترل اجتماعی	نقش جامعه در پیشگیری از جرم و سیاست‌های مشارکتی
۱۴	سمیرا عزیزی (۱۳۹۵)	عوامل اجتماعی مؤثر در پیشگیری وضعی	مشارکت شهروندان	آموزش عمومی و نقش آگاهی‌بخشی در کاهش جرائم
۱۵	احمد احمدی (۱۳۸۷)	پیشگیری وضعی و مدیریت شهری	سیاست‌های نظارتی	تنظیم مقررات شهری برای کاهش جرم و نقش دوربین‌های نظارتی
۱۶	علی صفاری (۱۳۸۰)	تحلیل نظری پیشگیری وضعی	نقد سیاست‌های پیشگیری	بررسی کارآمدی روش‌های پیشگیری و تطبیق با مدل‌های بین‌المللی
۱۷	مهدی مقیمی و سیدعزیز رفعتی اصل (۱۳۸۹)	نقش اقتصاد در پیشگیری از جرم	تأثیر هزینه‌های جرم	مدل‌های اقتصادی در کاهش انگیزه‌های بزهکارانه
۱۸	صیاد درویشی و همکاران (۱۳۹۷)	پیشگیری وضعی و فناوری	نقش فناوری در پیشگیری	استفاده از هوش مصنوعی در کنترل جرم و داده‌کاوی جرم‌شناختی
۱۹	محمدعلی بابایی و علی نجیبیان (۱۳۹۰)	چالش‌های پیشگیری وضعی	نقد محدودیت‌های اجرایی	ضعف‌های عملی در اجرای پیشگیری و مشکلات اجرایی مقررات
۲۰	علی افراسیابی (۱۳۸۹)	پیشگیری وضعی در مناطق پرخطر	پیشگیری در مناطق جرم‌خیز	نقش طراحی محیطی
۲۱	علی صفاری (۱۳۸۱)	انتقادات وارد بر پیشگیری وضعی	بررسی نقاط ضعف تدابیر	مشکلات اجرایی، هزینه‌های پیشگیری

و تعارض با حقوق شهروندی				
ایجاد موانع فیزیکی و نقش پلیس در کاهش جرائم	تأمین امنیت فیزیکی	نقش تقویت حفاظتی آماج جرم	سید محمود میرخلیلی (۱۳۸۸)	۲۲
تحلیل تطبیقی قوانین کیفری و موانع اجرایی پیشگیری	محدودیت‌های قانونی	چالش‌های حقوقی پیشگیری وضعی	علی نجیبیان (۱۳۸۸)	۲۳
نقش آموزه‌های اسلامی در پیشگیری از جرم	رویکردهای اسلامی	پیشگیری وضعی در سیاست جنایی اسلام	سید محمود میرخلیلی (۱۳۸۵)	۲۴
همکاری نهادهای مختلف در اجرای پیشگیری	نقش هماهنگی سازمانی	مدیریت پیشگیری وضعی	علی افراسیابی و ابوالفضل خالقی (۱۳۹۴)	۲۵
تفاوت دفاع مشروع و پیشگیری و تحلیل تطبیقی مقررات	تطبیق با دفاع مشروع	تحلیل مقایسه‌ای پیشگیری وضعی	علی صفاری و راضیه صابری (۱۳۹۳)	۲۶
تأثیر محدودیت‌های پیشگیری بر آزادی‌های فردی	چالش‌های قانونی و اخلاقی	پیشگیری وضعی و حقوق بشر	مهرزاد طهماسبی (۱۳۹۷)	۲۷

۳.۶.۲. مرور سامانمند (سیستماتیک) مطالعات انجام گرفته مرتبط با پیشگیری وضعی از جرم (با تأکید بر ادبیات پژوهشی ایران: مآخذشناسی و استخراج داده)

در این بخش ما اقدام به بررسی آثار منتخب در حوزه پیشگیری وضعی کرده‌ایم و در آن به صورت کاملاً مختصر و مفید، جزئیات مطالعات از قبیل شیوه و حجم نمونه، ابزار مورد استفاده، نقطه تمرکز پژوهش و یافته‌های آن را بیان خواهیم کرد. راهبرد جست‌وجو در مطالعات مرتبط با موضوع، بر اساس پرسش‌ها و اهداف پژوهش برای مرور سامانمند با محوریت وسعت، عمق و دیدگاه نقادانه نسبت به موضوعات مورد کاوش طراحی شده است. بنابراین، راهبرد، این نوشتار در پی شناسایی مطالعات کافی برای یافته‌های بدون سوگیری^۱ و جامع^۲ است (Gough et al, 2012, p. 28). بر اساس پرسش مدنظر و مطابق با معیارهای ورود و خروج^۳، هر کدام از مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش بر اساس ملاک‌های موضوع اثر منتخب و محتوای مرتبط گزینش شده و تلاش برای

-
1. Unbiased Aggregation
 2. Exhaustive
 3. Nclusion and Exclusion Criterias

استخراج سامانمند، تلفیق آن‌ها بوده است؛ ترکیبی که منجر به سنخ‌بندی آثار و مطالعات قبلی می‌شود و امکان شناسایی کمبودها، ابهامات، خلأهای شناختی در بدنه دانش و پیشینه موجود درباره موضوع یا حیطه مورد مطالعه را فراهم می‌سازد (Petticrew & Roberts, 2006, p. 2).

برای تحقق اهداف فوق، غربالگری و انتخاب مطالعات و برنامه‌های مداخله‌ای با دو ویژگی مدنظر قرار گرفته‌اند. اولاً، به موضوع مورد مطالعه مربوط باشند (اصل ارتباط)¹. ثانیاً، مطالعاتی باشند که به لحاظ اندازه‌گیری روابط ساختاری و نتایج، قابل اعتماد و معتبر باشند (اصل درستی)² (Petticrew & Roberts, 2006, p. 2).

استخراج‌شده از منابع مطالعه‌شده در خصوص چپستی مسئله، روش‌شناسی، یافته‌ها و راهکارها ارائه خواهد شد.

جدول «هفت»: کتاب‌شناسی توصیفی و داده‌های استخراج‌شده از مطالعات و پژوهش‌های انجام‌شده در خصوص پیشگیری وضعی از جرم

عنوان، محقق یا محققان و سال	جامعه، شیوه و حجم نمونه‌ها، ابزار و تعداد صفحات	نوع منبع و محل انتشار	تمرکز و طرح پژوهش	یافته‌ها
«نقش طراحی محیط‌ی در پیشگیری از جرم» فیروز محمودی جانکی و مجید قورچی بیگی (۱۳۸۸)	کتابخانه‌ای (۲۳ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (مطالعات حقوق خصوصی)	بررسی تأثیر محیط خودساخته (و نه محیط طبیعی) بر ارتکاب جرم (تبیینی و کاربردی)	۱. دو عامل در متوقف کردن مجرم مؤثر است. یکی نشانه‌ها و علائم تصرف و دیگری نظارت. ۲. محیط ساخته‌شده بر رفتار انسان تأثیرگذار است. محیط با ایجاد فرصت برای ارتکاب جرم، مجرم را تشویق به ارتکاب جرم می‌کند. از سوی دیگر، با افزایش قابلیت نظارت ساکنان بر محیط از وقوع جرم پیشگیری می‌کند. ۳. مجرم‌ان هنگام ارتکاب جرم به خطر دستگیری بیشتر از شدت مجازات فکر می‌کنند.

				۴. بخشی از شخصیت وجودی هر فرد، مکانی است که خود را با آن می‌شناسد. تحقیق درباره قلمرو و پرخاشگری نشان می‌دهد که قلمرویی که بد تعریف شده باشد؛ چه قلمرو اولیه باشد (مانند خانه) و چه قلمرو عمومی، پرخاشگری بیشتر را به دنبال دارد.
«بررسی راهبردهای طراحی و مدیریت مکان برای پیشگیری وضعی از جرم» علی افراسیابی و مسعود یاراحمدی (۱۳۹۱)	توصیفی - تحلیلی/کتابخانه‌ای (۲۶ صفحه)	مقاله علمی - ترویجی (فصلنامه علمی مطالعات پیشگیری از جرم)	این مقاله به دنبال پاسخ به دو پرسش اساسی زیر است. برای پیشگیری محیطی از جرم، از چه راهبردهایی می‌توان بهره گرفت؟ چگونه می‌توان نیروی‌های بالقوه موجود در مکان‌های اجتماعی را به‌گونه‌ای مدیریت کرد که از وقوع جرم پیشگیری شود؟ (تبیینی و کاربردی)	۱. طراحی مکان برای پیشگیری از جرم، راهبرد مناسبی است که می‌تواند آماج جرم را در برابر جرم مقاوم کند. ۲. طراحی محیطی راهبردی است که منافع آن در کوتاه‌مدت حاصل می‌شود. از این‌رو شهروندان تمایل بیشتری به بهره‌گیری از راهبردهای طراحی محیطی دارند. ۳. برای کاهش جرم باید از دو نوع نظارت بهره گرفت. اول، نظارت طبیعی که توسط شهروندان صورت می‌گیرد و دوم، نظارت رسمی که توسط پلیس و دوربین‌های مدار بسته صورت می‌گیرد.
«طراحی محیطی عاری از جرم (مطالعه میدانی دو منطقه نیاوران و باقرشهر، پژوهش میدانی (پرسش‌نامه) و کتابخانه‌ای (۱۷۴ صفحه)	جامعه آماری: ۳۷ نفر از اهالی نیاوران و ۳۷ نفر از اهالی باقرشهر، پژوهش میدانی (پرسش‌نامه) و کتابخانه‌ای (۱۷۴ صفحه)	پایان‌نامه کارشناسی ارشد (دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران) استاد راهنما: عباس شیری استاد مشاور: محمود مهدوی	۱. از زمان ظهور تفکر علمی در خصوص بزهکاری و راه‌های پیشگیری از آن، ابتدا توجه جرم‌شناسان به شخص مجرم و اصلاح و بازپروری بزهکاران معطوف بود، اما از چند دهه پیش، تمرکز به پیشگیری از جرم از رهگذر توجه به بزه‌دیدگان و اقدامات آن‌ها در راستای کاهش انگیزه مجرم برای ارتکاب جرم و نیز تأثیر طراحی محیطی بر میزان جرائم معطوف شد. ۲. ارزیابی موردی دو محله منتخب شهر تهران در این پژوهش و بررسی‌های میدانی گواه این نکته است که بیشتر جرائم در مناطقی رخ می‌دهد که در آن‌ها فرصت کافی برای ارتکاب جرم مجرم به دلیل ضعف در طراحی محیطی و معماری مهیا بوده است.	۱. یکی از انواع راهبردهای پیشگیرانه مکانیکی از جرم، «پیشگیری از جرم از طریق
«بررسی راهبردهای	توصیفی -	پایان‌نامه کارشناسی	بررسی راهبردهای	

طراحی و مدیریت مکان برای پیشگیری وضعی از جرم» محمدجواد نماینده جوراچی (۱۳۹۴)	تحلیلی/کتابخانه‌ای (۸۹ صفحه)	ارشد (دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات شاهرود) استاد راهنما: عسل عظیمیان استاد مشاور: علیرضا بخشنده	پیشگیرانه مکانیکی از جرم از طریق طراحی محیطی (تبیینی)	طراحی محیطی ^۱ است. این یک فرایند طراحی شهری با تمرکز بر ارتباط بین محیط مسکونی و ساختار شهرها و افزایش ایمنی آن از طریق بهبود طراحی محیط و مقوله‌ای است که در بسیاری از کشورها توجه لازم به آن نشده است. ۲. با بهینه‌سازی فرصت‌های نظارت، تعریف مشخص و واضح از قلمرو و ایجاد تصویری مثبت از محیط می‌توان مجرمان را از ارتکاب جرم بازداشت. ۳. مجرمان برای ارتکاب جرم دست به انتخاب می‌زنند و با برآورد هزینه-فایده، میزان خطر جرم را برای خویش در نظر می‌گیرند و سعی دارند عمل خود را با کمترین هزینه و خطر و بیشترین سود به انجام برسانند. ۴. در کنار توجهات کنونی معماری و شهرسازی از قبیل زیباسازی، صرفه اقتصادی، رعایت حریم خصوصی، رعایت حقوق و آزادی‌های فردی، محکم‌سازی و مقاومت بالا در برابر حوادث طبیعی، باید به مقاومت محل‌های مسکونی در برابر جرم نیز فکر کرد و به دنبال راه‌حل مناسب برای آن بود.
«طراحی الگوی نظام پیشگیری محیطی از مخاطر آسیب‌های اجتماعی جرم‌زا (مطالعه موردی: کلان‌شهر تهران)» سیدامیر حسینی (بی‌تا)	توصیفی - تحلیلی شیوه گردآوری اطلاعات به صورت مطالعه اسنادی و تحلیل پیمایشی (پرسش‌نامه‌ای) است (۱۵۶ صفحه)	پایان‌نامه کارشناسی ارشد (دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران) استاد راهنما: رسول افضلی و ابوالقاسم گورابی استاد مشاور: علیرضا دربان آستانه	ارائه الگوی پیشگیری از جرم بر پایه مؤلفه‌های طراحی محیطی (تبیینی)	۱. مخاطره به معنای وضعیت بالقوه آسیب‌رسان برای جان، مال، محیط‌زیست و عملکرد انسان است و دو عامل کلی محیط طبیعی (طبیعت و فرایندهای آن) و انسان (فعالیت‌های انسانی) سبب پیدایش وضعیت‌های مخاطره‌آمیز می‌شود. ۲. نقشه ارائه شده از میزان بروز جرایم در مناطق مختلف شهر تهران بیان‌گر این موضوع است که نرخ جرایم در مناطق جنوبی و مرکزی شهر بیشتر از سایر مناطق بوده است که علت آن میزان توسعه‌یافتگی پایین‌تر از سایر نقاط تهران می‌باشد. در همین راستا تحقیقات صورت گرفته نشان داده است که میان افزایش توسعه‌یافتگی و میزان بروز جرایم و آسیب‌ها رابطه معناداری وجود دارد. ۳. در الگوی علیّ مشخص شد مهم‌ترین عوامل بروز آسیب‌ها در مناطق تهران، به ترتیب علل خانوادگی، فردی، روحی و روانی و اقتصادی است.
«مکان‌یابی جرم سرقت منازل با رویکرد پیشگیری وضعی از جرم»	جامعه آماری: همه کارکنان معاونت آگاهی و دواير پیشگیری	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه انتظام اجتماعی)	پیشگیری از سرقت از طریق طراحی محیطی (کاربردی)	۱. با تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری‌شده، رابطه بین موقعیت زمانی ارتکاب جرم و انتخاب محل سرقت با میانگین ۸۸/۶، وجود رابطه بین شرایط محیطی محل ارتکاب جرم و انتخاب مکان جرم با میانگین ۸۵/۵، شاخص خصوصیات و ویژگی‌های فردی سارقان با میانگین ۸۱/۳ و شاخص طرح و نقشه‌های قبلی سارقان با میانگین

مسعود مرشدی و محمدحسن جعفریان (۱۳۹۲)	کلانتری‌های سطح حوزه استحفاظی شهر خوی رویدادی / توصیفی / پیمایشی (۲۲ صفحه)		۸۰/۹، به ترتیب بیشترین تأثیرگذاری بر انتخاب مکان جرم را داشته‌اند. ۲. با برنامه‌ریزی اصولی و مدیریت مناسب محیط فیزیکی، معماری و طراحی بهینه شهری از سویی می‌توان باعث افزایش نظارت اجتماعی در مناطق خلوت شهر شد و از سوی دیگر، باعث کاهش تراکم جمعیت و فعالیت‌ها در بخش‌های متراکم شهر شد و درنهایت، از بروز سرقت پیشگیری کرد.
«نقش تقویت حفاظتی آماج‌ها در پیشگیری از جرم» سیدمحمود میرخلیلی (۱۳۸۸)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۳۸ صفحه)	مقاله علمی-ترویجی (فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم) (تبینی)	۱. بخشی از تدابیر سیاست جنایی به پیشگیری وضعی از جرم بازمی‌گردد که درصد تحدید فرصت‌ها و موقعیت‌های جرم‌زا و دشوار کردن تحقق اندیشه مجرمانه است. ۲. برای پیشگیری باید از وسایل و ابزار مشروع مانند محدود کردن آماج و اهداف جرم استفاده کرد. ۳. در سیاست جنایی اسلام توصیه‌ای به وجود فرصت‌ها و موقعیت‌ها نشده است. ۴. تلاش برای ساختن درون انسان، یک قوه خودکنترلی درونی است و لازم است به کنترل بیرونی یعنی آماج جرم نیز توجه شود. ۵. مجرمان سعی بر غلبه بر موانع بزهکاری دارند.
«توسعه شهرها و ضرورت پیشگیری وضعی از بزهکاری» سیدمحمود میرخلیلی (۱۳۸۷)	کتابخانه‌ای (۲۰ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (مطالعات حقوق خصوصی)	۱. عوامل مؤثر در بروز یا عدم بروز جرائم، کج‌روی و انحرافات در معماری شهری عبارت‌اند از الف. ایجاد فضاهای قابل کنترل و رؤیت‌پذیر از طریق روشنایی مناسب خیابان‌ها و کوچه‌های بن‌بست، نظارت بر ورود و خروج افراد، خصوصی‌سازی و انفرادی کردن فضاهای عمومی و نیمه‌عمومی، در کنار هم بودن محل عبور وسایل نقلیه و افراد پیاده، استفاده از آیفون تصویری، قرار دادن نگهبان در ورودی‌ها، اجبار به وجود پارکینگ در منازل نوساز و... و ب. سیاست‌های مسکن شامل طراحی ساختمان‌های ایمن در مقابل جرم با نظر کارشناسان جرم‌شناس و مهندسان معماری. ۲. بر اساس آمارها و تحقیقات به‌عمل آمده، میزان جرائم شهری حتی به نسبت جمعیت، از جرائم غیرشهری بالاتر است. ۳. بالا بودن نرخ جرائم شهری محصول ساختار اجتماعی و فیزیکی است. ۴. تغییر وضعیت‌ها و موقعیت‌های اجتماعی و فرهنگی در راستای کاهش فرصت‌های مجرمانه مانند ایجاد همگونی و هماهنگی فرهنگی، تقویت روابط همسایگی، ایجاد حس مسئولیت نسبت به امور امنیتی در محله‌ها، ایجاد نهادهای امنیتی محلی و مانند آن‌ها از اقدامات پیشگیرانه وضعی مؤثر شمرده می‌شود.
«ضوابط حقوقی - جرم‌شناسی	به‌صورت نظرسنجی با نمونه آماری	مقاله علمی - پژوهشی	۱. اعمال حق و نظم اجتماعی یا ترکیبی از این دو می‌تواند مجوزی برای اعمال پیشگیری وضعی باشد.

پیشگیری وضعی از جرم» علی صفاری و راضیه صابری (۱۳۹۳)	۳۱ نفر از کارشناسان متشکل از اساتید، قضات و وکلای دادگستری، ۳۱ نفر از محکومان به جرم سرقت و ۷۰ نفر از بزه‌دیدگان، منابع مکتوب و پرسش‌نامه (۳۶ صفحه)	(نشریه آموزه‌های حقوق کیفری)	و پیشگیری وضعی (تبیینی)	۲. اقدامات پیشگیرانه وضعی باید در چهارچوب ضوابط و قوانین باشد. ۳. در صورت عدم تعیین ضوابط خاص برای پیشگیری وضعی، دفاع از حق یا اقدامات پیشگیرانه در برابر بزهکار احتمالی، مستمسکی برای وقوع تعرضات ناحق خواهد بود. ۴. عدم توجه قانون‌گذار به مسئله پیشگیری وضعی باعث شده است که برخی مصادیق دفاع مشروع با پیشگیری وضعی مطابقت داده شود و حق اقدام‌کننده تضییع شود. ۵. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد اکثریت جامعه آماری شامل کارشناسان (اساتید، قضات و وکلای دادگستری)، سارقان و افراد عادی موافق تعیین ضوابط ضرورت هشداررسانی (۸۲ درصد موافق و ۱۸ درصد مخالف)، استفاده از ابزار پیشگیرانه وضعی در برابر رفتارهای غیرقانونی (۸۳ درصد موافق و ۱۵ درصد مخالف) و ضرورت عرفی در استفاده از ابزارهای پیشگیرانه وضعی (۶۸ درصد موافق و ۳۰ درصد مخالف) بوده‌اند.
«مبانی پیشگیری وضعی از جرم» علیرضا جزینی و همکاران (۱۳۹۸)	کتابخانه‌ای (۲۱۶ صفحه)	طرح منتشرشده در قالب کتاب (پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا)	تحلیل انتقادی مبانی نظری پیشگیری وضعی از جرم از دیدگاه برخی واضعان و طرف‌داران (تبیینی)	۱. پیشگیری از جرم ولو به‌صورت جزئی و خاص جز با درک صحیح از دو مفهوم «فرایند وقوع جرم» که متضمن شناخت جرم، شرایط مرتکب و ارتکاب آن است و نیز مفهوم «تأثیر مجرمیت بر زندگی افراد» چه در بُعد فردی و چه در بُعد جمعی آن، امکان‌پذیر نخواهد بود. ۲. توفیق در پیشگیری از جرم تنها با به‌کارگیری یک رهیافت یا تحلیل پیشگیری و از یک منظر واحد حاصل نمی‌شود، بلکه جمع رهیافت‌ها و تلفیق منطقی منظرها و همکاری چندجانبه اشخاص و نهادهای دولتی و مردمی متصدی را می‌طلبد. ۳. پیشگیری از هر جرمی باید بر اساس عوامل ترکیبی با شناخت کامل جرائم و انواع آن ترسیم شود. ۴. وقتی فردی قصد ارتکاب جرمی را می‌کند، دو عامل برای او تعیین‌کننده است: محاسبه و تضمین سود حاصل از ارتکاب جرم و احتراز از خطرات و عوارض منفی ناشی از آن (بدیهی است که چنین محاسبه‌ای عقلانی است و نیاز به تفکر و تعقل دارد و هیچ عاقلی بدون محاسبه این دو عامل، دست به ارتکاب جرم نخواهد زد).
«مبانی نظری پیشگیری از وقوع» علی صفاری (۱۳۸۰)	کتابخانه‌ای (۵۶ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه تحقیقات حقوقی)	تحلیل انتقادی مبانی نظری پیشگیری وضعی از جرم از دیدگاه برخی واضعان و طرف‌داران	۱. پیشگیری از هر جرمی باید بر اساس عوامل ترکیبی با شناخت کامل جرائم و انواع آن ترسیم شود. ۲. وقتی فردی قصد ارتکاب جرمی را می‌کند، دو عامل برای او تعیین‌کننده است: محاسبه و تضمین سود حاصله از ارتکاب جرم و احتراز از خطرات و عوارض منفی

			(تبیینی و کاربردی)	ناشی از آن. ۳. پیشگیری وضعی بر مرحله خاصی از ارتکاب جرائم خاص که عمدتاً جرائم علیه اموال یعنی جرائم «سودمدار» یا «طریقی» (و ابزاری) است، تمرکز دارد. ۴. هرچند پیشگیری وضعی نتایج رضایت‌بخشی را در بسیاری از موارد به همراه آورده است، اما پیشگیری واقعی از جرم در چهارچوب سیاست جنایی راهبردی زمانی مصداق خواهد یافت که راهبرد مربوط از سویی به کاهش هرچه بیشتر فرصت‌های مجرمانه پردازد و از دیگر سو و به‌طور هم‌زمان، شرایط فردی و اجتماعی زندگی را در همه ابعاد اقتصادی، فرهنگی، سیاسی تحت تأثیر قرار دهد.
«تحلیلی بر پیشگیری وضعی در نظام حقوقی ایران» هادی داجک (۱۳۹۹)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۱۴ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه بین‌المللی پژوهش ملل)	بررسی راهبردها و عملکردهای پیشگیری وضعی در حقوق ایران (تبیینی)	۱. پیشگیری را می‌توان یکی از راهبردهای اساسی در حوزه کنترل اجتماعی دانست. ۲. انسان موجودی حسابگر است و سود و زیان عملش را می‌سنجد. ۳. طبق یافته‌های پیشگیری وضعی، جرم قابل پیش‌بینی است و صرف‌نظر از اینکه مرتکب تحت تأثیر چه عاملی بوده، از طریق کاهش فرصت‌های ارتکاب و آماج‌های آن، با اعمال روش‌های فیزیکی (مادی) یا تغییر و کنترل موقعیت‌های مناسب برای ارتکاب جرم، می‌توان وقوع آن را ممتنع و خنثی ساخت.
«مبانی "نظریه انتخاب منطقی" در پیشگیری وضعی» مهدی مقیمی (۱۳۹۷)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۳۲ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه پژوهش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی)	بررسی انتقادی مبانی «نظریه انتخاب منطقی» در پیشگیری وضعی (تبیینی)	۱. نظریه انتخاب منطقی، معرف نظام عقلانیت در پیشگیری وضعی است. ۲. در بُعد پوزیتیویستی، پیشگیری وضعی با الگوبرداری از رفتارگرایی، مبنای تصمیم‌گیری بزهکار بالقوه را پاداش-تنبیه و در بُعد جامعه‌شناختی، پاداش-هزینه می‌داند. ۳. با تقلیل بزهکار بالقوه به موجودی محاسبه‌گر یا ماشین حساب، ارزش‌ها، معنویت و سعادت مفهومی ندارد؛ زیرا اهداف توسط امیال و برای دستیابی به منفعت کوتاه‌مدت مادی با محاسبات اقتصادی (هزینه-سود) تعیین می‌شود.
«پارادایمهای حاکم بر پیشگیری وضعی از جرم» علی افراسیابی (۱۳۸۹)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۲۳ صفحه)	مقاله علمی-ترویجی (فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم)	بررسی الگوهای مسلط حاکم بر پیشگیری وضعی از جرم (تبیینی)	۱. پیشگیری وضعی از جرم شامل ۲۵ نوع تکنیک پیشگیرانه است که با تغییر در وضعیت‌های پیش‌جنایی مانع وقوع جرم می‌شود. ۲. این تکنیک‌ها که همگام با تحولات در حوزه بزهکاری و نظریات جرم‌شناختی کامل شده‌اند، بر مبنای پارادایم‌های مشخصی بنا شده‌اند. ۳. نتایج برآمده از این تحقیق حاکی است که سه پارادایم بر مقوله پیشگیری وضعی از وقوع جرم حاکم است. پارادایم نخست مبتنی بر نظریه بازدارندگی وضعی است و می‌کوشد که از رهگذر ایجاد موانع فیزیکی، نصب تجهیزات کنترلی و در دسترس قرار دادن سازوکارهای بازدارندگی در وضعیت‌های پیش‌جنایی، از وقوع جرم پیشگیری کند.

				در پارادایم دوم، بر حذف عوامل وضعی توجیه‌کننده و ابهام‌آور که امکان توجیه رفتارهای جنایی توسط بزه‌کاران بالقوه را تقویت می‌کند، تأکید می‌شود. در پارادایم سوم (پارادایم محرک‌زدایی از وضعیت‌های پیش‌جنایی) تلاش می‌شود تا عوامل وضعی محرک پدیده جنایی از بسترهای وضعی پیش‌جنایی حذف شود.
«چالش‌های پیشگیری وضعی از جرم» محمدعلی بابایی و علی نجیبیان (۱۳۹۰)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۲۶ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه حقوقی دادگستر)	چالش‌های موجود در پیشگیری وضعی از جرم (تبیینی)	۱. پیشگیری وضعی به‌عنوان یکی از روش‌های پیشگیری به مجموعه تدابیری اطلاق می‌شود که کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم را سرلوحه اقدامات خود قرار داده است. ۲. یکی از دلایل اقبال به پیشگیری وضعی، ناکارآمدی پیشگیری اجتماعی است. این نوع پیشگیری فرایند گذار از اندیشه به عمل را با مانع مواجه می‌کند، اما خود با موانع و محدودیت‌هایی همراه است که کارایی آن را کم‌رنگ می‌کند. ۳. افزون‌بر ملاحظات حقوق بشری در خصوص تدابیر پیشگیرانه وضعی، محدودیت‌ها و مشکلات این نوع از پیشگیری عبارت‌اند از تحمیل هزینه به جامعه و ایجاد مسئولیت برای بزه‌دیدگان، ایجاد ترس از جرم در افراد جامعه، ایجاد اضطراب و ترس دوچندان در افراد ضعیف و ناتوان.
«موانع و محدودیت‌های پیشگیری وضعی از ارتکاب جرم» علی نجیبیان (۱۳۸۸)	کتابخانه‌ای (۱۷۱ صفحه)	پایان‌نامه کارشناسی ارشد (دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه بین‌المللی امام‌خمینی (رحمت‌الله علیه) استاد راهنما: محمدعلی بابایی استاد مشاور: محسن عینی	بررسی ایرادها و چالش‌های پیشگیری وضعی (تبیینی و کاربردی)	۱. در ارتباط با ایرادهای اقتصادی وارد بر پیشگیری وضعی، این نکته حاصل شده است که هزینه‌های صرف‌شده برای این نوع پیشگیری، امروزه در بسیاری موارد به‌عنوان مصادیقی از فناوری‌های جدید، جزو لوازم زندگی مردم شده است. ۲. تحقیقات نشان‌دهنده این است که حساس‌گری نسبی در اغلب مجرمان وجود دارد. ۳. سیاست‌گذاری‌های مربوط به پیشگیری وضعی نباید متضاد و ازبین‌برنده حریم خصوصی و حق خلوت افراد جامعه شود. ۴. پیشگیری وضعی روش فراگیر و جامعی نیست که بتواند همه انواع جرائم یا همه انواع بزه‌کاران را دربرگیرد. این موضوع ناشی از ضعف مبانی انسان‌شناختی این نظریه است. ۵. کارایی پیشگیری وضعی عمدتاً مربوط به جرائم عمدی است و در جرائم غیرعمدی به دلیل فقدان قدرت انتخاب عقلانی مجرمان، تدابیر آن فاقد کارایی است. ۶. پیشگیری وضعی در مواردی که انگیزه مجرمانه اموری مانند حرص و طمع باشد، فاقد کارایی است.
«انتقادات وارده به پیشگیری وضعی از	کتابخانه‌ای (۴۲ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی	ترسیم وضعیت پیش‌بزهکاری مجرمان و	۱. تصمیم به ارتکاب بسیاری از جرائم تصمیمی کور نیست، بلکه تا اندازه زیادی به شرایط و موانع اطراف بستگی دارد.

جرم» علی صفاری (۱۳۸۱)	(فصلنامه تحقیقات حقوقی)	بررسی ایرادهای وارد بر پیشگیری وضعی تحت دو عنوان کلی (تبیینی و کاربردی)	۲. برای نیل به سیاست پیشگیری کارا باید بین مراحل اولیه ورود به دنیای جرم و مراحل نهایی تصمیم‌گیری و عملی کردن آن تفکیک قائل شد و نیروی خود را به‌منظور پیشگیری در همین مرحله اخیر به کار گرفت. ۳. درک عامه و مدارک و شواهد تحقیقاتی و لوازم عقلی پذیرش اصل «آزادی و اختیار انسان» و اصل «ترتیب پاداش و کیفر بر اعمال انسان» نشان می‌دهد که مردم معمولاً می‌دانند مرتکب جرم می‌شوند و در این راه اگر نگوئیم با اختیار مطلق، دست‌کم با اختیار نسبی تصمیم می‌گیرند. ۴. مردم عموماً و عادتاً ارتکاب جرم را می‌دانند و سنجیده انتخاب می‌کنند. ۵. پذیرش یا رد حسابگر بودن مرتکبان بستگی کامل به این موضوع دارد که عوامل معده و موجب در کشاندن افراد به دنیای ارتکاب جرم یا علت تام و غایی انتخاب ارادی و ارتکاب آن را چگونه تعبیر و تعریف کنیم. تشخیص چنین عواملی مسلماً می‌تواند نقش اساسی در اتخاذ سیاست جنایی یا کیفری متناسب و موفق داشته باشد.
«پیشگیری وضعی از جرائم سایبری در پرتوی موازین حقوق بشر» امیرحسین جلالی فراهانی (۱۳۸۴)	مقاله علمی - پژوهشی (نشریه حقوق اسلامی)	تدابیر پیشگیری وضعی از جرائم سایبری و چالش‌های پیش روی آن مسئله اصلی در این نوشتار است (تبیینی)	۱. اقدامات پیشگیری باید به‌گونه‌ای اجرا شوند که افراد جامعه از حقوق اساسی‌شان محروم نشوند. ۲. آزادی بیان و اطلاعات در مواجهه با امنیت ملی می‌تواند شامل محدودیت‌هایی شود. توجه قانون‌گذار به پیشرفت علوم و فناوری ارتباطات و تغییر در ابزارهای ارتباطی مانند به وجود آمدن فضای سایبر و شبکه‌های اجتماعی با ویژگی‌هایی مانند بین‌المللی بودن (فرامرزی بودن) با توسل به فضای ماهواره‌ای و فیبر نوری و ظرفیت بالای فضای سایبری می‌تواند از خسارات بالایی پیشگیری کند که گاه امکان محاسبه آن‌ها وجود ندارد. ۳. توجه به انواع تدابیر پیشگیری وضعی در تدوین قوانین مانند تدابیر پیشگیری محدودکننده یا سلب‌کننده دسترسی (فیلترینگ). در استفاده از تدابیر نظارتی کاربر باید به‌صورت زنده از نوع نظارت مطلع باشد (برای مثال محدودیت دسترسی به دلیل...).
«پیشگیری وضعی از جرائم کیفری با نگاهی به حقوق بشر» مهرزاد طهماسبی	پایان‌نامه کارشناسی ارشد (دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد	لزوم توجه به پیشگیری وضعی و سیاست کیفری با حفظ حدود آزادی افراد جامعه (تبیینی)	۱. پیشگیری از جرم به دلیل توجه به ابعاد مختلف زندگی انسان و حفاظت از اموال و... به‌ذات دارای وجه حقوق بشری است. ۲. پیشگیری وضعی از جرم در عصر حاضر یکی از راهکارهای بنیادین سیاست جنایی در قبال پدیده جنایی شمرده می‌شود. ۳. پیشگیری وضعی یکی از گونه‌های پیشگیری کنشی است.

(۱۳۹۷)		تفت) استاد راهنما: تورج دالکی		۴. سیاست‌های پیشگیری به‌ویژه پیشگیری وضعی، برخلاف سیاست‌های کیفری، تمام افراد جامعه را دربرمی‌گیرد؛ زیرا پرواضح است که شناسایی مجرم بالقوه امکان‌پذیر نیست. ۵. تأکید بر روش‌های پیشگیرانه وضعی، جامعه را تبدیل به قلعه نظامی می‌کند و حس امنیت شهروندان را کاهش می‌دهد. ۶. شهروندان باید از وجود ابزارهایی مانند دوربین‌های مداربسته و... در پیشگیری وضعی برای پیشگیری از نقض حریم خصوصی آگاه شوند.
«پیشگیری وضعی از بزهکاری با نگاه به سیاست جنایی اسلام» سیدمحمود میرخلیلی (۱۳۸۵)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۳۵۰ صفحه)	رساله دکتری (دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران) استاد راهنما: سیدمحمد حسینی اساتید مشاور: محمد آشوری و ایرج گلدوزیان	پیشگیری وضعی در سیاست جنایی اسلام (تبیینی)	۱. تنوع پیشگیری وضعی نسبت به دیگر پیشگیری‌ها بیشتر است و می‌تواند برای هر جرمی پیشنهادهای خاصی داشته باشد. ۲. بهره‌گیری از سیاست جنایی مشارکتی ضرورتی انکارناپذیر است و باید در سیاست‌گذاری‌ها بدان توجه ویژه کرد (برای مثال، مسئولیت‌پذیری در قبال هم‌نوع، نهادینه کردن امر به معروف و نهی از منکر و ایجاد فرهنگ ظلم‌ستیزی مؤلفه‌های مهم در آن هستند). ۳. رویکرد و نگاه در سیاست جنایی باید «کنشی» و «فعال» باشد. نباید منتظر وقوع جرم ماند، بلکه باید متغیرهای مرتبط را حذف کرد یا کاهش داد. برای مثال، باید عواملی مانند فقر، تکدیگری و زنان خیابانی به حداقل برسند. در زمینه اقدامات پیش‌جنایی نیز تدابیری مانند محدودیت به اشتغال معین و جرم‌زا و اقامت در محلی معین شایان توجه است. ۴. از جمله عوامل مؤثر دیگر می‌توان به افزایش «خطرشناسی مجرمان»، حضور مستمر فیزیکی پلیس، سیاست کنشی بودن فعالیت‌های پلیسی نسبت به جرم، کنترل‌های نامحسوس و تسریع در رسیدگی اشاره کرد.
«نقض حریم خصوصی؛ چالشی فراروی پیشگیری وضعی از وقوع جرم» احمد احمدی (۱۳۸۷)	توصیفی - تحلیلی / کتابخانه‌ای (۳۳ صفحه)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم)	تأثیر به‌کارگیری تدابیر پیشگیرانه وضعی بر نقض حریم خصوصی افراد در جامعه (تبیینی)	۱. پیشگیری وضعی یکی از گونه‌های پیشگیری کنشی است که دربرگیرنده تدابیر و اقداماتی است که با مداخله در وضعیت پیش‌جنایی، به دنبال کاهش یا از بین بردن فرصت‌ها و مناسبت‌های ارتکاب جرم است. ۲. تدابیر پیشگیرانه وضعی، خطر تجاوز به حریم خصوصی و خلوت افراد را که مورد حمایت اسلام، اسناد حقوق بشری و قانون اساسی ایران است، به دنبال دارد و ممکن است آثار نامطلوبی برای حقوق و آزادی افراد به بار آورد. ۳. تبیین مفهوم و قلمرو حریم خصوصی افراد برای مجریان پیشگیری وضعی و آموزش دست‌اندرکاران و مجریان این‌گونه برنامه‌ها می‌تواند در جلوگیری از نقض حریم خصوصی افراد مؤثر واقع شود.

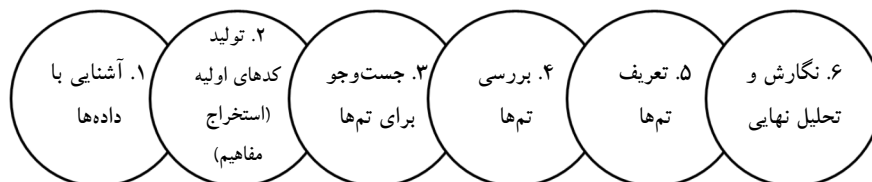
جامعه آماری: مردان و زنان شهر تهران به‌طور تصادفی با گروه آماری ۱۳۲ نفر که تعدادی از آن‌ها از محکومان به حبس در زندان مرکزی مشهد بودند، ۳۱ نفر کارشناس شامل قضات و وکلا، ۳۱ نفر از محکومان به سرقت و ۷۰ نفر که مورد بزه‌دیدگی قرار گرفته بودند کتابخانه‌ای (۴۸ صفحه)	«هشداررسانی؛ ضابطه اصلی رفع مسئولیت در پیشگیری وضعی خطرناک از جرم» علی صفاری و راضیه صابری (۱۳۹۶)
جامعه آماری: همه مدیران ستادی و اجرایی پلیس پیشگیری فرماندهی انتظامی تهران بزرگ کتابخانه‌ای و پرسش‌نامه (۲۰ صفحه)	«تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم» صیاد درویشی و همکاران (۱۳۹۷)
مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه حقوق کیفری)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه مدیریت انتظامی)
مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی)	مقاله علمی - پژوهشی (فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی)
۱. نتایج نشان می‌دهد که امروزه شهروندان عادی تجهیزات پیشگیرانه خطرناکی را برای حفاظت از املاکشان مورد استفاده قرار می‌دهند. ۲. ضروری است دولت برای تدابیر مربوط به پیشگیری وضعی اقدام به قانون‌گذاری کند تا حدود مرز پیشگیری وضعی مشخص شود. ۳. یکی از شروط مهم و پرکاربرد در قلمروی پیشگیری وضعی، اصل هشدار یا اطلاع‌رسانی است (عمل باید مشروع باشد). ۴. بنا بر قاعده تحذیر، هشداردهنده در صورت به‌کارگیری وسایل مشروع، معاف از مسئولیت مدنی و کیفری خواهد بود. ۵. اطلاع‌رسانی یک ضرورت است؛ زیرا هدف اصلی پیشگیری وضعی، مطلع کردن بزهکار احتمالی است تا در محاسبه عقلی خطر ارتکاب جرم به‌واسطه این تدابیر نسبت به سود حاصل بیندیشند. ۶. چنانچه اطلاع‌رسانی نادیده گرفته شود، «عملاً» پیشگیری وضعی زیر سؤال می‌رود. ۷. بر اساس قواعد حقوق بشر، اطلاع‌رسانی در صورت اتخاذ تدابیر پیشگیرانه مهلک، لازم و ضروری است. ۸. شروط اطلاع‌رسانی عبارت‌اند از مشروعیت رفتار، متناسب بودن هشدار با محل خطر، هشدار دادن پیش از وقوع حادثه و امکان گریز از خطر برای هشدارگیرنده.	۱. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد بین وضعیت موجود و مطلوب در مدیریت انتظامی پیشگیری وضعی از جرم در فرماندهی انتظامی تهران فاصله معناداری وجود دارد. ۲. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد مجموع اقدام‌های فرماندهی انتظامی تهران بزرگ در رابطه با پیشگیری وضعی در وضعیت موجود، ضعیف و در وضعیت مطلوب، خیلی ضعیف است. ۳. بر اساس بار علمی محاسبه‌شده برای مؤلفه‌های پیشگیری وضعی، مؤلفه اقدامات مشارکتی-تعاملی رتبه نخست را به خود اختصاص داده است.
۱. لازم است به‌صورت علمی به مسئله فرصت ارتکاب جرم با توجه به پیشرفت‌های نوین نگریسته و به‌صورت بومی فرصت‌های ارتکاب جرم تحلیل شود. ۲. در بحث کارآمدی پلیس باید از مشارکت عمومی در جامعه استفاده شود. ۳. تمرکز پلیس باید بر اشخاص، اشیا و اماکن در معرض خطر باشد. پلیس باید دارای تحلیل نظام‌مند علمی و نظام جامع اطلاعات پیشگیرانه بومی با	۱. پلیس و راهبردهای وضعی پیشگیری از جرم» مهدی مقیمی و سیدعزیز رفعتی
بررسی راهکارهای پیشگیری وضعی از جرم در نزد پلیس (کاربردی)	بررسی راهکارهای پیشگیری وضعی از جرم در نزد پلیس (کاربردی)

تحقیقات کاربردی ناجا ارسال کنند تا پس از ارزیابی در آن مرکز و احراز صلاحیت‌ها، در شبکه مدیریت دانش نمایه شوند.				(۱۳۹۴)
۴. گردآوری و نمایش مطالعات پیشگیری از جرم توسط مرکز مطالعات از سویی و گزارش طرح‌های موفق پیشگیری از جرم توسط رده اجرایی از سوی دیگر، چرخه مدیریت دانش پیشگیری وضعی از جرم را ایجاد می‌کند.				

۳.۶.۳. تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌های کیفی پس از استخراج اطلاعات

در این مرحله، بر اساس روش تحلیل محتوای کیفی و استخراج مضامین، داده‌ها مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت و در چند مرحله، آماده‌سازی (تعمیق در داده‌ها و درک متون) و سازمان‌دهی (کدگذاری و صورت‌بندی مقوله‌ها) شدند و از آن‌ها گزارش‌گیری شد. شکل زیر، مبین مراحل تحلیل تماتیک است که در این پژوهش از آن بهره گرفته شده است.

شکل «سه»: شش مرحله براون و کلارک^۱ برای تحلیل تماتیک

منبع: قاسمی و هاشمی، ۱۳۹۸، ص. ۱۲.

۴. گزارش جامع تحلیل تماتیک؛ پیشگیری وضعی از جرم و نقش سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری

پیشگیری وضعی از جرم به‌عنوان یکی از مؤثرترین رویکردهای کاهش جرم، بر تغییر شرایط فیزیکی و اجتماعی تمرکز دارد تا از فرصت‌های جرم‌زا کاسته و رفتار مجرمانه محدود شود. در این رویکرد، عوامل مرتبط با محیط، فناوری و نظارت اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرند. با استفاده از الگوی شش مرحله‌ای براون و کلارک برای تحلیل تماتیک، داده‌های موجود از

1. Braun & Clarke

پژوهش‌ها در خصوص پیشگیری وضعی از جرم بررسی می‌شود. هدف این تحلیل، ارائه گزارشی تخصصی در زمینه سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری برای پیشگیری وضعی از جرم است.

۱.۴. مرحله نخست: آشنایی با داده‌ها^۱

نخستین مرحله برای دستیابی به تحلیل مضمون این است که اطلاعات خود را بشناسیم. بعد از آشنایی با بدنه و کلیات دانش انباشته باید به سراغ «تولید کدهای اولیه» رفت و از یادداشت‌برداری‌های موجود در راستای تحقیق بهره گرفت تا سوگیری خاصی ایجاد نشود؛ زیرا تصورات پیشینی ممکن است تحقیق را تحت‌الشعاع قرار دهند و پژوهشگر را منحرف کنند. در این مرحله از تحلیل تماتیک، داده‌های موجود که شامل مجموعه‌ای از پژوهش‌ها در زمینه پیشگیری وضعی از جرم است، به دقت بررسی شدند. مرور کامل این داده‌ها نشان داد که پژوهش‌ها به‌طور عمده بر دو محور اصلی سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری تمرکز دارند که هر دو برای موفقیت پیشگیری وضعی از جرم ضروری هستند.

۲.۴. مرحله دوم: تولید کدهای اولیه^۲ (استخراج مفاهیم از عبارات‌های معنایی)

در این مرحله از داده‌های استخراجی و منتخب، کدگذاری به عمل می‌آید. بدین معنا که بخش‌های مهم منابع منتخب، برای توصیف محتوا برجسته می‌شود. به عبارت دیگر، در این مرحله، کدهای اولیه به معنای استخراج مفاهیم اولیه از عبارات‌های معنایی نگارشی استخراج می‌شوند (کدهای اولیه = کدهای مفهوم).

جدول «هشت»: نمونه‌ای مختصر از تولید کدهای اولیه (استخراج مفاهیم)

عبارت معنایی	کد اولیه مفهوم
مطالعات روی تأثیر طراحی محیط بر رفتار مجرمانه و ایجاد فضاهای ایمن	طراحی محیطی
تأثیر نظارت توسط شهروندان و نیروهای پلیس	نظارت اجتماعی و رسمی
نقض حریم خصوصی و نیاز به تدوین قوانین جدید	چالش‌های قانونی

1. Familiarization with The Data
2. Generating Initial Codes

چگونگی پیاده‌سازی تدابیر پیشگیرانه در ایران با توجه به شرایط فرهنگی و اجتماعی	بومی‌سازی
موانع مالی و ضعف در همکاری بین نهادهای مختلف	چالش‌های اجرایی
توضیح: این کدها نشان‌دهنده موضوعات اصلی و زیرمجموعه‌های مرتبط بودند که در مراحل بعدی به تم‌های کلی و جزئی تبدیل شدند.	

۳.۴. مرحله سوم: جست‌وجوی مضامین (تم‌ها)^۱

در این مرحله از پژوهش، مفاهیمی که به صورت کدهای باز اولیه (کدگذاری‌های باز به صورت خط به خط از داده‌های منابع منتخب انجام می‌شود) استخراج شده بودند، در مضامین (تم‌های) موسع‌تر سازمان‌دهی می‌شوند و مضامینی که توصیفی هستند؛ یعنی گزاره‌های دارای اطلاعات مرتبط که سطح ارتباط آن‌ها محدود به یک تم نیست، در دیگر تم‌ها و دسته‌بندی‌ها ایجاد می‌شوند. به عبارت ساده‌تر، ما در این مرحله به دنبال نوعی الگوسازی هستیم.

جدول «نه»: نمونه مختصر از تولید تم‌های فرعی (کدگذاری محوری)

تم اصلی	تم‌های فرعی
۱. طراحی محیطی و کاهش جرائم	۱. استفاده از طراحی محیطی در مدیریت مکان‌ها ۲. تأثیر طراحی محیطی بر کاهش جرائم
۲. نظارت اجتماعی و رسمی	۱. نظارت طبیعی توسط شهروندان ۲. نظارت رسمی توسط پلیس و دوربین‌های مداربسته
۳. چالش‌های قانونی پیشگیری وضعی	۱. قوانین مرتبط با حریم خصوصی ۲. چالش‌های حقوقی در استفاده از فناوری‌های نظارتی
۴. چالش‌های اجرایی در پیشگیری وضعی	۱. مشکلات اجرایی در پیاده‌سازی تدابیر پیشگیرانه ۲. ضعف در اجرای قوانین مرتبط با پیشگیری وضعی
۵. بومی‌سازی پیشگیری وضعی در ایران	۱. چالش‌های اجتماعی و فرهنگی در ایران ۲. نیاز به سیاست‌های خاص برای بومی‌سازی

۴.۴. مرحله‌های چهارم و پنجم: بازبینی^۱ و تعریف مضامین^۲

در این مرحله ما اقدام به بررسی و مرور مضامین (تم‌ها) برای اطمینان از بازنمایی دقیق آن‌ها از داده‌ها می‌کنیم. برای این کار می‌توان با رجوع به داده‌های پیشین و تم‌های منتخب، آن‌ها را با یکدیگر مقایسه کرد. به عبارت دیگر، مرحله چهارم در رهگذر بررسی و پاسخ به این پرسش است که آیا تم‌های فرعی به‌گونه مطلوب مفاهیم ذیل خود را پوشش داده‌اند یا خیر؟ در این مرحله، تم‌های اولیه که در مرحله پیشین شناسایی شدند، بررسی و اصلاح و مضامین تقسیم‌بندی می‌شوند. در مرحله چهارم، تم‌های شناسایی‌شده بازبینی شدند تا انسجام و ارتباط آن‌ها با داده‌های اصلی بررسی شود. در مرحله پنجم نیز مضامین یا تم‌ها به شکل زیر تعریف شدند.

جدول «ده»: مضامین و تم‌ها

این تم شامل مطالعاتی است که بر تأثیر مستقیم طراحی فضاهای شهری و معماری بر کاهش جرائم	طراحی محیطی و کاهش جرائم
این تم به تحلیل ترکیبی از نظارت توسط شهروندان و نیروهای رسمی (پلیس) و نیز فناوری‌های نظارتی می‌پردازد.	نظارت اجتماعی و رسمی
این تم به بررسی مشکلات حقوقی مرتبط با پیشگیری وضعی از جرم از جمله نقض حریم خصوصی و حقوق بشر اختصاص دارد.	چالش‌های قانونی
این تم به بررسی چالش‌ها و راهکارهای بومی‌سازی پیشگیری وضعی در ایران می‌پردازد و به عواملی مانند فرهنگ، اقتصاد و اجتماع توجه می‌کند.	بومی‌سازی پیشگیری وضعی در ایران

۵.۴. مرحله ششم: نگارش گزارش^۳ و نتیجه‌گیری

این مرحله نهایی شامل نگارش گزارش نهایی و نتیجه‌گیری است که بر اساس تم‌های شناسایی‌شده و تحلیل دقیق داده‌ها تهیه می‌شود. گزارش به دو بخش اصلی تقسیم شده است:

-
1. Reviewing Themes
 2. Defining Themes
 3. Producing The Report

سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری پیشگیری وضعی از جرم که هریک شامل زیرمجموعه‌ای از نتایج بومی‌سازی در ایران است.

۴.۵.۱. سیاست‌گذاری جنایی پیشگیری وضعی از جرم

الف. تم نخست: طراحی محیطی و سیاست‌گذاری جنایی ایران در حوزه پیشگیری وضعی

طراحی محیطی یکی از ابزارهای اصلی در سیاست‌گذاری برای پیشگیری از جرم است. این رویکرد مبتنی بر تغییر و بهینه‌سازی فضاهای شهری است تا فرصت‌های جرم را کاهش دهد. محمودی جانکی و قورچی بیگی (۱۳۸۸) به تأثیرات مثبت طراحی محیطی بر کاهش جرائم اشاره کرده‌اند. این نوع طراحی از طریق نصب دوربین‌های مدار بسته، ایجاد فضاهای باز و نورانی و کنترل دسترسی به فضاهای عمومی، میزان جرائم را به‌طور شایان توجهی کاهش می‌دهد. تم فرعی ۱-۱: تأثیر طراحی محیطی بر کاهش جرائم: در این راستا، عزیزی (۱۳۹۵) به مطالعه دو منطقه نیاوران و باقرشهر تهران پرداخته و نشان داده است که مناطقی با طراحی بهتر و بهینه‌سازی محیطی، کمتر مستعد جرم هستند. این یافته‌ها بیان‌کننده اهمیت راهبردهای طراحی شهری در کاهش جرائم است.

تم فرعی ۱-۲: استفاده از طراحی محیطی در مدیریت مکان‌ها: سیاست‌گذاران می‌توانند با مدیریت بهینه فضاهای عمومی از طریق بهبود نظارت طبیعی و کنترل دسترسی، به کاهش فرصت‌های جرم کمک کنند. افراسیابی و یاراحمدی (۱۳۹۱) در پژوهش خود تأکید کرده‌اند که این رویکرد در کوتاه‌مدت تأثیرات مثبتی بر امنیت عمومی دارد.

ب. تم دوم: نظارت اجتماعی و رسمی در سیاست‌گذاری جنایی

نظارت اجتماعی و رسمی هر دو در سیاست‌گذاری پیشگیری وضعی از جرم اهمیت دارند. نظارت اجتماعی از طریق افزایش تعاملات شهروندان و تشویق به مراقبت از فضاهای عمومی قابل ارتقا است. میرخلیلی (۱۳۸۷) پیشنهاد می‌دهد با تقویت فرهنگ همسایگی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی، میزان جرائم در مناطق پرخطر کاهش یابد.

تم فرعی ۱-۲: نظارت طبیعی توسط شهروندان: سیاست‌گذاران باید برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌رسانی ایجاد کنند تا مشارکت شهروندان در نظارت طبیعی افزایش یابد. به

گفته افراسیابی و یاراحمدی (۱۳۹۱)، این رویکرد می‌تواند تأثیرات عمیقی بر کاهش جرائم داشته باشد.

تم فرعی ۲-۲: نظارت رسمی توسط پلیس و دوربین‌های مداربسته: افزون‌بر نظارت طبیعی، سیاست‌گذاران باید از ابزارهای رسمی مانند پلیس و فناوری‌های نظارتی نیز بهره ببرند. استفاده از دوربین‌های مداربسته در مناطق حساس شهری طبق تحقیقات مرشدی و جعفریان (۱۳۹۲)، به‌طور شایان توجهی خطر ارتکاب جرم را کاهش می‌دهد.

ج. نتایج بومی‌سازی پیشگیری وضعی در سیاست‌گذاری جنایی ایران

در ایران، سیاست‌گذاری جنایی در حوزه پیشگیری وضعی شامل تدوین خط‌مشی‌ها و راهبردهایی است که به کاهش فرصت‌های جرم از طریق مداخله در محیط و موقعیت‌های جرم‌زا کمک می‌کند. این سیاست‌گذاری توسط نهادهای مختلفی صورت می‌گیرد که نقش‌های متفاوتی در فرایند تدوین، اجرا و نظارت بر این تدابیر دارند. مهم‌ترین نهادهای سیاست‌گذار در این حوزه شامل موارد زیر می‌شود.

۱. قوه قضائیه که بر اجرای قوانین کیفری و پیشگیری وضعی نظارت دارد.
 ۲. شورای عالی پیشگیری از جرم که مسئول تدوین سیاست‌های کلان پیشگیری از جرم است.
 ۳. پلیس و نیروی انتظامی که در اجرای تدابیر نظارتی و امنیتی نقش کلیدی دارد.
 ۴. مجلس شورای اسلامی که قوانین مرتبط با پیشگیری وضعی را تصویب می‌کند.
 ۵. شورای عالی امنیت ملی که در مواردی که امنیت عمومی تهدید می‌شود، دستورالعمل‌های اجرایی را برای پیشگیری وضعی تدوین می‌کند.
- افزون‌براین، پژوهش‌های انجام‌شده در ایران نشان می‌دهد که برای اثربخشی این سیاست‌ها، بهبود زیرساخت‌های نظارتی و گسترش نظارت اجتماعی ضروری است. برای مثال، جزینی و همکاران (۱۳۹۸) بر اهمیت تقویت حس همسایگی و افزایش مشارکت‌های محلی تأکید کرده‌اند. در همین راستا، سیاست‌گذاران باید برنامه‌هایی طراحی کنند که ضمن افزایش آگاهی عمومی، زمینه را برای همکاری بهتر میان شهروندان و نهادهای مسئول فراهم کند.
- شرایط اقتصادی و اجتماعی نیز تأثیر مستقیم بر اثربخشی پیشگیری وضعی از جرم دارد. برای مثال، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کمبود بودجه دولتی برای اجرای تدابیر پیشگیری وضعی ازجمله

نصب دوربین‌های مدار بسته و بهبود روشنایی شهری موجب کاهش اثربخشی این سیاست‌ها شده است (جزینی و همکاران، ۱۳۹۸).

افزون‌براین، شرایط اجتماعی مانند ضعف نظارت اجتماعی و کاهش اعتماد عمومی به نهادهای انتظامی مانع همکاری مؤثر شهروندان در اجرای راهبردهای پیشگیری وضعی می‌شود (افراسیابی و یاراحمدی، ۱۳۹۱). همچنین، برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که در مناطق با سطح اقتصادی پایین‌تر، تدابیر پیشگیری وضعی مانند افزایش نظارت محیطی و حضور پلیس کمتر اجرا شده که منجر به افزایش جرائم خیابانی شده است (مرشدی و جعفریان، ۱۳۹۲).

۴.۵.۲. قانون‌گذاری پیشگیری وضعی از جرم

الف. تم سوم: چالش‌های قانونی پیشگیری وضعی

یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیشگیری وضعی، عدم تدوین قوانین جامع و مشخص برای استفاده از فناوری‌های نظارتی است. برای مثال، در ایران قوانین مشخصی برای استفاده از دوربین‌های مدار بسته در اماکن عمومی وجود ندارد. این مسئله باعث تداخل میان حریم خصوصی و امنیت عمومی شده است. احمدی (۱۳۸۷) بر این نکته تأکید دارد که تدوین قوانین جامع برای تعیین حدود و الزامات استفاده از این فناوری‌ها ضروری است.

از سوی دیگر، برخی قوانین موجود نیز به درستی اجرا نمی‌شوند. برای مثال، قانون پیشگیری از وقوع جرم که در سال ۱۳۹۴ به تصویب رسید، شامل مواد متعددی در خصوص هماهنگی میان نهادهای مسئول در اجرای پیشگیری وضعی است، اما به دلیل نبود نظارت کافی و برنامه‌های عملیاتی مشخص، بسیاری از مفاد آن هنوز به مرحله اجرا نرسیده است. این نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری جنایی در حوزه پیشگیری وضعی نه تنها نیازمند قوانین جامع‌تر است، بلکه به اجرای دقیق‌تر مقررات کنونی نیز وابسته است.

تم فرعی ۱-۳: قوانین مرتبط با حریم خصوصی: طبق نتایج منابع، باید قوانینی تنظیم شوند که از حقوق شهروندان در مقابل استفاده از فناوری‌های نظارتی محافظت کنند. برای مثال، جلالی فراهانی (۱۳۸۴) پیشنهاد می‌کند که استفاده از دوربین‌های مدار بسته تنها در شرایط خاص و با محدودیت‌های مشخص انجام شود.

تم فرعی ۲-۳: چالش‌های حقوقی در استفاده از فناوری‌های نظارتی: فناوری‌های نوین نظارتی

مانند دوربین‌های مدار بسته هوشمند، سیستم‌های تشخیص چهره و پایش اینترنتی نیازمند چهارچوب‌های قانونی مشخصی برای تضمین مشروعیت استفاده و کنترل نظارتی آن‌ها هستند. در ایران، قوانین مرتبط با این حوزه پراکنده و فاقد انسجام هستند. برای مثال، ماده ۶۴۸ قانون مجازات اسلامی حفظ حریم خصوصی را الزامی می‌داند، اما مشخص نمی‌کند که فناوری‌های نظارتی تا چه اندازه مجاز به مداخله در آن هستند (احمدی، ۱۳۸۷).

از سوی دیگر، قانون پیشگیری از وقوع جرم مصوب ۱۳۹۴، به‌رغم تأکید بر استفاده از فناوری‌های نوین، فاقد آیین‌نامه‌های اجرایی شفاف برای نظارت بر این ابزارهاست (جلالی فراهانی، ۱۳۸۴). پژوهش‌های دیگر نیز نشان داده‌اند که در کشورهای توسعه‌یافته، برای استفاده از فناوری‌های نظارتی، نظام‌های ثبت و نظارت حقوقی مشخصی طراحی شده‌اند که در ایران این خلأ وجود دارد (میرخلیلی، ۱۳۸۵).

این مشکلات قانونی باعث شده است که بسیاری از ابزارهای نظارتی در ایران بدون ضابطه مشخص به کار گرفته شوند و در برخی موارد، نگرانی‌های مربوط به تضاد با حقوق بشر و حق خلوت شهروندان ایجاد کنند (طهماسبی، ۱۳۹۷). برای مثال، استفاده گسترده از دوربین‌های نظارتی بدون آیین‌نامه اجرایی مشخص منجر به نقض آزادی‌های مدنی می‌شود درحالی‌که در برخی کشورها، برای هرگونه ثبت و ذخیره داده‌های نظارتی، مجوزهای خاصی صادر می‌شود. پیشنهاد می‌شود که برای استفاده قانونی از فناوری‌های نظارتی در پیشگیری وضعی، چهارچوب‌های حقوقی شفافی تدوین شود که شامل مواردی مانند محدودیت‌های قانونی برای ضبط و ذخیره اطلاعات، فرایندهای نظارتی مشخص و راهکارهای جبران خسارت در صورت نقض حقوق شهروندی باشد.

ب. تم چهارم: چالش‌های اجرایی پیشگیری وضعی

اجرای پیشگیری وضعی در بسیاری از موارد با مشکلات اجرایی مواجه است. در ایران، کمبود منابع مالی و ضعف در همکاری بین نهادهای اجرایی یکی از مشکلات عمده است. نجیبیان (۱۳۸۸) به مشکلات اجرایی در پیاده‌سازی تدابیر نظارتی اشاره کرده است و می‌گوید هزینه‌های بالا و نبود هماهنگی بین نهادها مانع اجرای مؤثر این تدابیر شده است.

تم فرعی ۴-۱: مشکلات اجرایی در پیاده‌سازی تدابیر پیشگیرانه: برای پیاده‌سازی مؤثر تدابیر

پیشگیرانه، اجرای تدابیر پیشگیری وضعی در ایران با چالش‌های اجرایی متعددی مواجه است. یکی از این چالش‌ها، کمبود بودجه اختصاص یافته برای توسعه زیرساخت‌های نظارتی و امنیتی است. به گزارش پژوهش‌های اخیر، تنها ۵ درصد از بودجه سالانه نهادهای انتظامی و قضایی به پیشگیری از جرم اختصاص دارد که این مقدار در مقایسه با کشورهای توسعه یافته بسیار ناچیز است (نجیبیان، ۱۳۸۸).

افزون بر محدودیت‌های مالی، کمبود زیرساخت‌های فنی نیز اجرای تدابیر پیشگیرانه را دشوار کرده است. برای مثال، در بسیاری از مناطق شهری، سیستم‌های نظارتی هوشمند و دوربین‌های کنترل ترافیکی به صورت یکپارچه عمل نمی‌کنند و ضعف در هماهنگی میان نهادهای متولی موجب کاهش اثربخشی این ابزارها شده است (جزینی و همکاران، ۱۳۹۸).

از سوی دیگر، ضعف در اجرای قوانین مرتبط با پیشگیری وضعی باعث شده است که برخی تدابیر نظارتی به درستی اجرا نشوند. بر اساس یافته‌های پژوهشی، نبود نظام نظارتی قوی بر اجرای قوانین یکی از دلایل اصلی ناکارآمدی تدابیر پیشگیری وضعی است (مرشدی و جعفریان، ۱۳۹۲). به همین دلیل، ضرورت دارد نظام بودجه‌ریزی برای پیشگیری وضعی بازبینی شود و سرمایه‌گذاری بیشتری در زمینه توسعه زیرساخت‌های نظارتی، ارتقای فناوری‌های کنترل جرم و بهبود نظارت بر اجرای قوانین انجام گیرد.

تم فرعی ۲-۴: ضعف در اجرای قوانین مرتبط با پیشگیری وضعی: در ایران مشکلات اجرایی مختلفی موجب کاهش کارایی تدابیر پیشگیری وضعی شده‌اند. برای مثال، نجیبیان (۱۳۸۸) به موانع نهادی و کمبود هماهنگی بین نهادهای متولی اجرای پیشگیری وضعی اشاره می‌کند در حالی که مرشدی و جعفریان (۱۳۹۲) بر مشکلات اجرایی ناشی از عدم تأمین بودجه کافی و ضعف در آموزش نیروهای اجرایی تأکید دارند.

از سوی دیگر، برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که یکی از موانع مهم در پیاده‌سازی پیشگیری وضعی، نبود چهارچوب نظارتی قوی برای اجرای قوانین مرتبط با پیشگیری از جرم است. احمدی (۱۳۸۷) بر این نکته تأکید دارد که ضعف در نظارت بر اجرای تدابیر پیشگیرانه موجب ناکارآمدی این سیاست‌ها می‌شود. همچنین، برخی پژوهشگران معتقدند که مشکلات زیرساختی مانند عدم هماهنگی سیستم‌های نظارتی و ضعف در یکپارچه‌سازی داده‌های امنیتی، مانع اجرای مؤثر پیشگیری وضعی شده است (درویشی، ۱۳۹۶). به همین دلیل، برای افزایش کارایی این تدابیر، نیاز

به سرمایه‌گذاری بیشتر در توسعه زیرساخت‌های نظارتی و تقویت هماهنگی میان نهادهای متولی احساس می‌شود.

۳.۵.۴. نتایج بومی‌سازی پیشگیری وضعی در قانون گذاری ایران

در ایران قوانین پیشگیری وضعی باید با توجه به فرهنگ اسلامی و ویژگی‌های اجتماعی جامعه تدوین شوند. میرخلیلی (۱۳۸۵) پیشنهاد می‌دهد که قانون‌گذاران به تدوین قوانینی بپردازند که هم‌زمان حریم خصوصی را حفظ و از تدابیر پیشگیرانه حمایت کنند. پیشنهاد می‌شود قانون‌گذاران قوانین جدیدی تنظیم کنند که حفظ حریم خصوصی و استفاده مناسب از فناوری‌های نظارتی را تضمین کنند. همچنین، باید با در نظر گرفتن حقوق شهروندی، چهارچوب‌های قانونی شفاف‌ی ایجاد شود تا اجرای تدابیر پیشگیرانه با مشکل مواجه نشود.

نتیجه‌گیری

پیشگیری وضعی از جرم یکی از ابزارهای کلیدی در کاهش فرصت‌های جرم و ارتقای امنیت اجتماعی است. سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری در این زمینه باید با توجه به ویژگی‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی هر جامعه تنظیم شود. در ایران، بومی‌سازی تدابیر پیشگیری وضعی از جرم می‌تواند با توجه به طراحی محیطی، نظارت اجتماعی و تدوین قوانین شفاف بهبود یابد. سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران باید با همکاری و هماهنگی نهادهای مختلف، تدابیری را اتخاذ کنند که هم‌زمان حقوق شهروندان را حفظ کنند و امنیت عمومی را ارتقا دهند.

از جمله مؤلفه‌های مهم در موارد یادشده، بررسی محیط پیرامونی که هویت مکانی نام دارد و در آن بخشی از شخصیت وجودی هر شخص را شکل می‌گیرد. «خودهمانی با فضا» چه قلمرو مکانی اولیه مانند محیط خانواده و چه قلمرو مکانی ثانویه نقش فعالی در کنترل فرد دارد. بنا بر نتایج استخراجی، طراحی محیطی راهبرد مناسبی برای پیشگیری از جرم است که به‌خاطر کوتاه‌مدت بودن و نتیجه سریع، شهروندان و سیستم‌های حقوقی، انتظامی و امنیتی کشور تمایل زیادی برای بهره‌گیری از آن دارند.

در طراحی محیطی باید از دو نوع «نظارت عمومی-طبیعی» و «نظارت رسمی» استفاده کرد و در معماری شهری به زیرمجموعه‌های آنان یعنی ایجاد فضای قابل‌رؤیت، روشنایی مناسب، نظارت بر ورود و خروج، تعیین و تبیین فضای خصوصی، عمومی و نیمه‌عمومی توجه کرد و در

سیاست‌های کلی و قوانین با کمک جرم‌شناسان و مهندسان معماری بر افزایش امنیت و پیشگیری محیطی و بالا بردن حس مسئولیت‌پذیری تأکید کرد؛ زیرا «نظارت» و «علائم تصرف» می‌تواند «تشویق‌کننده» یا «منصرف‌کننده» برای ارتکاب جرم باشد. در واقع، افزون بر تأکید محققان بر لزوم شناخت فرایند وقوع جرم و شرایط مرتکب، به علت پیچیدگی رفتار انسان‌ها و کنشی بودن این نوع پیشگیری و متفاوت بودن واکنش افراد در برابر خطر دستگیری و مجازات شدن و حتی بدنامی، نظارت دقیق و استفاده از پیشگیری وضعی می‌تواند در بیشتر «جرائم عمدی» موجب کاهش عمده جرائم باشد؛ البته در بحث مهندسی فضا و مکان برای پیشگیری از جرم باید تنها از «ابزار مشروع» استفاده کرد و «اطلاع‌رسانی و خطرشناسی به مجرمان» را نیز جزو شروط اصلی استفاده از ابزار پیشگیری وضعی دانست؛ زیرا با اطلاع‌رسانی، بنا بر قاعده تحذیر، هشداردهنده در صورت به‌کارگیری وسایل مشروع از مسئولیت مدنی و کیفری معاف خواهد بود. از رهگذر این اطلاع‌رسانی می‌توان به هدف مطلع کردن بزهکار احتمالی دست یافت تا در محاسبه سود و ضرر عقلی جرم دخیل باشد و سعی مجرمان بر غلبه بر موانع بزهکاری را خدشه‌دار کرد (مجرم در هنگام انجام رفتار مجرمانه بیشتر از اینکه به شدت مجازات جرم ارتكایی بیندیشد، به امکان دستگیری فکر می‌کند که می‌توان با هشداررسانی بر این نقطه فشار مضاعف ایجاد کرد). بیان این نکته پایانی لازم به نظر می‌رسد که اطلاع‌رسانی بر اساس آموزه‌های بومی ایران باید دارای ویژگی‌های مشروعیت، تناسب هشدار با خطر احتمالی، هشدار پیش از وقوع حادثه و امکان گریز برای هشدارگیرنده باشد.

از جمله توصیه‌های علمی بیشتر نوشتارها می‌توان به عدم از بین بردن حق خلوت و حریم خصوصی، تعیین چهارچوب و معیارهای اساسی و قانونی استفاده مانند مطلع بودن کاربر از نظارت (حتی در فضای مجازی)، جلوگیری از استفاده تجهیزات خطرناک برای پیشگیری وضعی (تعیین حدود مرز پیشگیری وضعی)، تعیین الزام و تشویق برای انتقال تجارب در زمینه پیشگیری توسط افراد درگیر مانند کارمندان نیروهای انتظامی، عدم تحمیل هزینه پیشگیری به شهروندان، توجه به مسائل اقتصادی و فرهنگی، نقش بزه‌دیده و معیار محاسبه سود و زیان و انتخاب عقلانی اشاره کرد.

به‌طورکلی، پیشگیری وضعی از جرم، راهکاری مؤثر برای کاهش فرصت‌های ارتکاب جرم است، اما کارایی آن به نوع جرم، ویژگی‌های بزهکاران و بزه‌دیدگان و شرایط محیطی بستگی

دارد. این شیوه بیشتر در جرائم سودمدار (مانند سرقت و کلاهبرداری) و جرائم وابسته به محیط فیزیکی (مانند تخریب اموال و ورود غیرمجاز) اثربخش است، اما در برخی دیگر از جرائم ممکن است تأثیر محدودی داشته باشد. تدابیر پیشگیری وضعی متنوع و بر اساس نوع جرم و شرایط ارتکاب، متفاوت‌اند. در جرائم خیابانی مانند سرقت‌های خرد، اقداماتی نظیر افزایش روشنایی محیطی، نصب دوربین‌های نظارتی، به‌کارگیری نگهبان و ایجاد موانع فیزیکی موجب کاهش جرم می‌شود. در جرائم سایبری، استفاده از تکنیک‌های سختی‌افزاری مانند رمزنگاری داده‌ها، کنترل دسترسی و تجهیزات ضدهک نقش کلیدی دارد. همچنین، در پیشگیری از جرائم مرتبط با اماکن عمومی، ترکیب تدابیر جاذبه‌زدایی (مانند کاهش آماج‌های جرم) و سختی‌افزاری (مانند قفل‌های ایمن و درهای ضدسرقت) تأثیر زیادی دارد.

افزون‌بر تفاوت‌های جرائم، ویژگی‌های بزه‌کاران و بزه‌دیدگان نیز در انتخاب تدابیر پیشگیری وضعی اهمیت دارند. بزه‌کاران حرفه‌ای معمولاً تدابیر پیچیده‌تری را دور می‌زنند درحالی‌که بزه‌کاران اتفاقی ممکن است تنها با ایجاد موانع ساده بازدارنده از ارتکاب جرم منصرف شوند. همچنین، کنشگران پیشگیری شامل پلیس، شهرداری‌ها، مدیران اماکن عمومی و حتی شهروندان عادی هستند که نقش مهمی در اجرای این تدابیر دارند. در نتیجه، پیشگیری وضعی رویکردی یکسان و ثابت برای همه جرائم نیست، بلکه باید بر اساس نوع جرم، محیط وقوع و ویژگی‌های بزه‌کاران و بزه‌دیدگان طراحی شود. سیاست‌گذاری مؤثر در این زمینه، مستلزم شناخت دقیق الگوهای جرم، رفتار بزه‌کاران و متغیرهای محیطی است تا بتوان راهکارهای متناسب و اثربخش را اتخاذ کرد.

مورد بعدی و نهایی نیز در باب متولیان و نهادهای مسئول برقراری نظم و امنیت مانند پلیس است که باید تمرکز اصلی خود را بر اشیا و اماکن پرخطر با توسل بر مشارکت عمومی بگذارند و در این مسیر باید دارای تحلیل نظام‌مند علمی و نظام جامع و متقن اطلاعات مرتبط با پیشگیری بومی و محلی باشند. برای مثال، پلیس باید از محیط فیزیکی جرم‌خیز، امکان تجزیه و تحلیل آماری جرائم و پدیده مجرمانه و حتی ارکان تشکیل‌دهنده جرم درک منطقی و درستی داشته باشد. این نهاد باید با حضور فیزیکی و مجازی (نامحسوس) به‌صورت کنشی نه تنها بر پیشگیری تأکید کند، بلکه بر امکان جابه‌جایی جرم نیز بیشترین تأثیر را بگذارد.

منابع

- ۱) احمدی، احمد (۱۳۸۷). نقض حریم خصوصی، چالشی فراروی پیشگیری وضعی از وقوع جرم، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال سوم، شماره ۶.
- ۲) افراسیابی، علی (۱۳۸۹). پارادایم‌های حاکم بر پیشگیری وضعی از جرم، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال پنجم، شماره ۱۷.
- ۳) افراسیابی، علی و خالقی، ابوالفضل (۱۳۹۴). مدیریت دانش پیشگیری وضعی از جرم در پلیس ایران، دوره ۳، شماره ۹.
- ۴) افراسیابی، علی و یاراحمدی، مسعود (۱۳۹۱). بررسی راهبردهای طراحی و مدیریت مکان برای پیشگیری وضعی از جرم. مطالعات پیشگیری از جرم، سال ۷، شماره ۲۴.
- ۵) افراسیابی، علی و یاراحمدی، مسعود (۱۳۹۱). بررسی راهبردهای طراحی و مدیریت مکان برای پیشگیری وضعی از جرم، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، پیاپی ۲۴.
- ۶) بابایی، محمدعلی و نجیبیان، علی (۱۳۹۰). چالش‌های پیشگیری وضعی از جرم، دوره ۷۵، شماره ۷۵.
- ۷) باباییان، علی، کرمی، ذبیح‌الله و کفراشی، سعید (۱۳۹۱). نقش آموزش همگانی در پیشگیری از جرم، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال هفتم، شماره ۲۴.
- ۸) برنجی باقری، علیرضا (۱۳۹۹). نقش رسانه و مطبوعات در پیشگیری از جرم، انتشارات پلک، چاپ نخست، تهران.
- ۹) جزینی، علیرضا و مقیمی، مهدی و عامری، محمدعلی (۱۳۹۸). مبانی پیشگیری وضعی از جرم، پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا.
- ۱۰) جلالی فراهانی، امیرحسین (۱۳۸۴). پیشگیری وضعی از جرائم سایبری در پرتو موازین حقوق بشر، فصلنامه حقوق اسلامی، دوره ۲، شماره ۶.
- ۱۱) حسینی، سیدامیر (بی‌تا). طراحی الگوی نظام پیشگیری محیطی از مخاطرات آسیب‌های اجتماعی جرم‌زا (مطالعه موردی کلان‌شهر تهران)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران.
- ۱۲) داچک، هادی (۱۳۹۹). تحلیلی بر پیشگیری وضعی در نظام حقوقی ایران، پژوهش ملل، شماره ۵۵.
- ۱۳) درویشی، صیاد (۱۳۹۶). بررسی دانش و مهارت موردنیاز پلیس در پیشگیری وضعی از جرم، پژوهش‌های دانش انتظامی تابستان ۱۳۹۶، شماره ۷۵.
- ۱۴) درویشی، صیاد و مقدم، یوسف محمد و میرخانی، عبدالرضا (۱۳۹۷). تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم، مطالعات مدیریت انتظامی سال سیزدهم، شماره ۳.
- ۱۵) دولت کردستانی، اطره (۱۳۹۹). فراترکیب سازوکارهای پیشگیری و مبارزه با فساد اداری در ایران

- (۱۳۷۰-۱۳۹۶)، دانشگاه شهید باهنر کرمان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده حقوق و الهیات.
- (۱۶) صفاری، علی (۱۳۸۰). مبانی نظری پیشگیری از وقوع، فصلنامه تحقیقات حقوقی، دوره ۴، شماره ۳۳-۳۴.
- (۱۷) صفاری، علی (۱۳۸۱). انتقادات وارده به پیشگیری وضعی از جرم، فصلنامه تحقیقات حقوقی، دوره ۵، شماره ۳۵-۳۶.
- (۱۸) صفاری، علی و صابری، راضیه (۱۳۹۳). ضوابط حقوقی - جرم‌شناختی پیشگیری وضعی از جرم، دوره ۱۱، شماره ۸.
- (۱۹) صفاری، علی و صابری، راضیه (۱۳۹۶). هشداررسانی؛ ضابطه اصلی رفع مسئولیت در پیشگیری وضعی خطرناک از جرم، فصلنامه حقوق کیفری، دوره ۵، شماره ۱۸ - شماره پیاپی ۱۸.
- (۲۰) طهماسبی، مهرزاد (۱۳۹۷). پیشگیری وضعی از جرایم کیفری با نگاهی به حقوق بشر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تفت.
- (۲۱) عابدی جعفری، عابد. امیری، مجتبی (۱۳۹۸). فراترکیب، روشی برای سنتز مطالعات کیفی، فصلنامه روش‌شناسی علوم انسانی، سال ۲۵ شماره ۹۹.
- (۲۲) عزیزی، سمیرا (۱۳۹۵). طراحی محیطی عاری از جرم مطالعه میدانی دو منطقه نیاوران و باقرشهر تهران، دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی.
- (۲۳) علیوردی نیا (۱۳۹۳). مدیریت پیشگیری از جرم در ایران، فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کلان، دوره ۲، شماره ۸.
- (۲۴) قاسمی، احمدرضا و رعیت پیشه، محمدعلی (۱۳۹۴). ارائه مدلی برای ارزیابی پایداری زنجیره تأمین با رویکرد فراترکیب، پژوهشنامه مدیریت اجرایی، سال ۷، شماره ۱۴.
- (۲۵) قاسمی، یارمحمدی و هاشمی علی (۱۳۹۸). انجام پژوهش به روش تحلیل تماتیک؛ راهنمای عملی و گام‌به‌گام برای یادگیری و آموزش (مطالعه موردی مصرف موسیقی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه ایلام)، فصلنامه علمی فرهنگ ایلام، دوره بیستم، شماره ۶۴ و ۶۵.
- (۲۶) کمالی، یحیی (۱۳۹۶). روش فراترکیب و کاربرد آن در سیاست‌گذاری عمومی، فصلنامه سیاست، دوره ۳۷، شماره ۳.
- (۲۷) کوهی اصفهانی، کاظم (۱۳۹۸). نقل و انتقال سیاست‌های کنترل جرم؛ با تأکید بر امکان بومی‌سازی مجازات‌های جایگزین حبس در سیاست جنایی ایران، رساله دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق دانشگاه تربیت مدرس.
- (۲۸) لطفی، نسرين و حاجی‌ده‌آبادی، محمدعلی (۱۳۹۲). بررسی نقش مذهب در پیشگیری از وقوع جرایم

- از دیدگاه افراد عادی و مجرم، فصلنامه دانش انتظامی، پژوهش‌های دانش انتظامی، شماره ۶۱.
- (۲۹) محمودی جانکی، فیروز و قورچی‌بیگی، مجید (۱۳۸۸). نقش طراحی محیطی در پیشگیری از جرم، مطالعات حقوق خصوصی، دوره ۳۹، شماره ۲، شماره پیاپی ۲.
- (۳۰) مرشدی، مسعود و جعفریان، محمدحسن (۱۳۹۱). مکان‌یابی جرم سرقت منازل با رویکرد پیشگیری وضعی از جرم، انتظام اجتماعی پاییز، شماره ۱۱.
- (۳۱) مقیمی، مهدی (۱۳۹۷). مبانی نظریه انتخاب منطقی در پیشگیری وضعی، فصلنامه پژوهش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی، دوره ۶، شماره ۱۲.
- (۳۲) مقیمی، مهدی و رفعتی اصل، سیدعزیز (۱۳۸۹). پلیس و راهبردهای وضعی پیشگیری از جرم، انتظام اجتماعی، شماره ۱.
- (۳۳) میرخلیلی، سیدمحمود (۱۳۸۵). پیشگیری وضعی از بزهکاری با نگاه به سیاست جنایی اسلام، رساله دکتری، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.
- (۳۴) میرخلیلی، سیدمحمود (۱۳۸۷). توسعه شهرها و ضرورت پیشگیری وضعی از بزهکاری، فصلنامه مطالعات حقوق خصوصی، دوره ۳۸، شماره ۳.
- (۳۵) میرخلیلی، سیدمحمود (۱۳۸۸). نقش تقویت حفاظتی آماج‌ها در پیشگیری از جرم، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، پیاپی ۱۰.
- (۳۶) نجفی ابرندآبادی، علی‌حسین (۱۳۸۱). تقریرات جرم‌شناسی (پیشگیری)، دوره کارشناسی ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی (مهدی سیدزاده، تنظیم). تهران.
- (۳۷) نجفی ابرندآبادی، علی‌حسین (۱۳۹۳). دانشنامه جرم‌شناسی. تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- (۳۸) نجیبیان، علی (۱۳۸۸). موانع و محدودیت‌های پیشگیری وضعی از ارتکاب جرم، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره).
- (۳۹) نماینده جورابچی، محمدجواد (۱۳۹۴). بررسی راهبردهای طراحی و مدیریت مکان برای پیشگیری وضعی از جرم، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات شاهرود.
- (۴۰) نیازپور، امیرحسن (۱۳۸۲). پیشگیری از بزهکاری در قانون اساسی و لایحه قانون پیشگیری از جرم، فصلنامه مطالعات حقوقی دادگستری، شماره ۴۵.
- (۴۱) نیازپور، امیرحسن (۱۳۹۳). اساسی سازی حقوق پیشگیری از جرم در ایران، فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، دوره ۲، شماره ۶، صفحه ۹۱-۱۱۱.
- (۴۲) هندیانی، عبدالله، شریف‌پور، حسین و ابراهیمی، حمید (۱۳۹۷). پیشگیری وضعی در مقابله با تهدید

نرم با رویکردی انتظامی، نشریه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره ۴۸.

- 43) Arksey, Hillary, & O'Malley, Lisa. (2005). Scoping studies: Towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19-32. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- 44) Bergdahl, E. (2019). Is meta-synthesis turning rich descriptions into thin reductions? A criticism of meta-aggregation as a form of qualitative synthesis. *Nursing Inquiry*, 26(1), e12273. <https://doi.org/10.1111/nin.12273>
- 45) Clarke, R. V. (1995). Situational crime prevention. In Michael Tonry & David P. Farrington (Eds.), *Building a safer society: Strategic approaches to crime prevention* (Crime and Justice, Vol. 19, pp. 91-150). University of Chicago Press.
- 46) Clarke, R. V. (2009). Situational crime prevention: Theoretical background and current practice. In M. Maguire, R. Morgan, & R. Reiner (Eds.), *The Oxford handbook of criminology* (5th ed., pp. 124-126). Oxford University Press.
- 47) Gough, David, Thomas, James, & Oliver, Sandy. (2012). Clarifying differences between review designs and methods. *Systematic Reviews*, 1(28), 8. <https://doi.org/10.1186/2046-4053-1-28>
- 48) Noblit, G. W., & Hare, R. D. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies*. Sage.
- 49) Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences: A practical guide*. Blackwell Publishing.
- 50) Sandelowski, Margarete, & Barroso, Julie. (2007). *Handbook for synthesizing qualitative research*. Springer Publishing Company.
- 51) <https://farsi.khamenei.ir>
- 52) <https://www.mizanonline.com/fa/news/155604>.

References

- 1) Abedi Jaafari, Abed & Amiri, Mojtaba (1398 SH/2019). Farā-tarkīb, Ravišī barā-ye Santez-e Moṭāla'āt-e Keyfī [Meta-synthesis, A Method for Synthesizing Qualitative Studies]. Fašlnāme-ye Raviššenāsī-ye 'Olūm-e Ensānī [Quarterly Journal of Methodology of Human Sciences], Year 25, No. 99 [in Persian].
- 2) Afrasiabi, Ali & Khaleqi, Abolfazl (1394 SH/2015). Modīriyat-e Dāneš-e Pišgīri-ye Waḍ'ī az Jorm dar Polis-e Īrān [Knowledge Management of Situational Crime Prevention in Iranian Police], 3 (9) [in Persian].
- 3) Afrasiabi, Ali & Yarahmadi, Masoud (1391 SH/2012). Barrasī-ye Rāhbordhā-ye Ṭarrāhī va Modīriyat-e Makān barā-ye Pišgīri-ye Waḍ'ī az Jorm [Review of Strategies for Designing and Managing Location for Situational Crime Prevention]. Moṭāla'āt-e Pišgīri az Jorm [Crime Prevention Studies], Year 7, No. 24 [in Persian].
- 4) Afrasiabi, Ali & Yarahmadi, Masoud (1391 SH/2012). Barrasī-ye Rāhbordhā-ye Ṭarrāhī va Modīriyat-e Makān barā-ye Pišgīri-ye Waḍ'ī az Jorm [Review of Strategies for Designing and Managing Location for Situational Crime Prevention]. Fašlnāme-ye Moṭāla'āt-e Pišgīri az Jorm [Journal of Crime Prevention Studies], No. 24 [in Persian].
- 5) Afrasiabi, Ali (1389 SH/2010). Pārādāymhā-ye Ḥākem bar Pišgīri-ye Waḍ'ī az Jorm [Paradigms Governing Situational Crime Prevention]. Fašlnāme-ye Moṭāla'āt-e Pišgīri az Jorm [Journal of Crime Prevention Studies], Year 5, No. 17 [in Persian].
- 6) Ahmadi, Ahmad (1387 SH/2008). Naqḍ-e Ḥarīm-e Xoṣūšī, Čāleši Farārū-ye Pišgīri-ye Waḍ'ī az Woqū'-e Jorm [Violation of Privacy, A Challenge Facing Situational Crime Prevention]. Fašlnāme-ye Moṭāla'āt-e Pišgīri az Jorm [Journal of Crime Prevention Studies], Year 3, No. 6 [in Persian].
- 7) Aliverdinia (1393 SH/2014). Modīriyat-e Pišgīri az Jorm dar Īrān [Crime Prevention Management in Iran]. Fašlnāme-ye Siyāsat-hā-ye Rāhbordī va Kollān [Quarterly Journal of Strategic and Macro Policies], 2 (8) [in Persian].
- 8) Arksey, Hillary, & O'Malley, Lisa. (2005). Scoping studies: Towards a methodological framework. International Journal of Social Research Methodology, 8(1), 19-32. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- 9) Azizi, Samira (1395 SH/2016). Ṭarrāhī-ye Moḥīṭī 'Ārī az Jorm Moṭāla'e-ye Meydānī-ye Do Mantāqe-ye Niāvarān va Bāqeršahr-e Tehrān [Designing a Crime-Free Environment: Field Study of Two Areas of Niavaran and Baqershahr in Tehran] (Master's thesis). Faculty of Law and Political Science, University of Tehran [in Persian].
- 10) Babaei, Mohammad Ali & Najibiyān, Ali (1390 SH/2011). Čālešhā-ye Pišgīri-ye Waḍ'ī az Jorm [Challenges of Situational Crime Prevention], 75 (75) [in Persian].
- 11) Babaeian, Ali, Karami, Zabiihollah & Kofrashi, Saeed (1391 SH/2012). Naqš-e Āmūzeš-e Hamagānī dar Pišgīri az Jorm [The Role of Public Education in Crime Prevention]. Fašlnāme-ye Moṭāla'āt-e Pišgīri az Jorm [Journal of Crime Prevention Studies], Year 7, No. 24 [in Persian].

- 12) Berenji Baqeri, Alireza (1399 SH/2020). Naqš-e Rasāne va Maṭbū'āt dar Pišgiri az Jorm [The Role of Media and Press in Crime Prevention]. Tehran: Pelk Publishing House [in Persian].
- 13) Bergdahl, E. (2019). Is meta-synthesis turning rich descriptions into thin reductions? A criticism of meta-aggregation as a form of qualitative synthesis. *Nursing Inquiry*, 26(1), e12273. <https://doi.org/10.1111/nin.12273>
- 14) Clarke, R. V. (1995). Situational crime prevention. In Michael Tonry & David P. Farrington (Eds.), *Building a safer society: Strategic approaches to crime prevention* (Crime and Justice, Vol. 19, pp. 91-150). University of Chicago Press.
- 15) Clarke, R. V. (2009). Situational crime prevention: Theoretical background and current practice. In M. Maguire, R. Morgan, & R. Reiner (Eds.), *The Oxford handbook of criminology* (5th ed., pp. 124-126). Oxford University Press.
- 16) Daček, Hadi (1399 SH/2020). Taḥlilī bar Pišgiri-ye Waḍ'ī dar Neẓām-e Hoqūqī-ye Īrān [An Analysis of Situational Prevention in the Iranian Legal System]. *Pažūheš-e Melal* [Melal Research], No. 55 [in Persian].
- 17) Darviši, Sayyad (1396 SH/2017). Barrasī-ye Dāneš va Mahārat-e Mawred-niyāz-e Polis dar Pišgiri-ye Waḍ'ī az Jorm [Review of Knowledge and Skills Required by Police in Situational Crime Prevention]. *Pažūhešhā-ye Dāneš-e Entezāmī* [Police Science Research], No. 75 [in Persian].
- 18) Darviši, Sayyad, Moqaddam, Yusef Mohammad & Mirkhani, Abdorreza (1397 SH/2018). Ta'sīr-e Eqdāmāt-e Modiriyat-e Entezāmī dar Pišgiri-ye Waḍ'ī az Jorm [The Impact of Police Management Measures in Situational Crime Prevention]. *Moṭāla'āt-e Modiriyat-e Entezāmī* [Police Management Studies], Year 13, No. 3 [in Persian].
- 19) Dowlat Kordestani, Aṭhare (1399 SH/2020). Farā-tarkīb-e Sāz-o-kārhā-ye Pišgiri va Mobāreze bā Fasād-e Edārī dar Īrān (1396š-1370š) [Meta-synthesis of Mechanisms for Preventing and Combating Administrative Corruption in Iran (1396 SH-1370 SH)] (Master's thesis). Faculty of Law and Theology, Shahid Bahonar University of Kerman [in Persian].
- 20) Gough, David, Thomas, James, & Oliver, Sandy. (2012). Clarifying differences between review designs and methods. *Systematic Reviews*, 1(28), 8. <https://doi.org/10.1186/2046-4053-1-28>
- 21) Hendiyānī, Abdollāh, Šarīfpūr, Ḥossein & Ebrāhīmī, Ḥamid (1397 SH/2018). Pišgiri-ye Waḍ'ī dar Moqābele bā Tahdīd-e Narm bā Rūykerdī Entezāmī [Situational Prevention in Confronting Soft Threat with a Police Approach]. *Našriye-ye Moṭāla'āt-e Pišgiri az Jorm* [Journal of Crime Prevention Studies], No. 48 [in Persian].
- 22) Hosseini, Seyed Amir (n.d.). Ṭarrāḥī-ye Algū-ye Neẓām-e Pišgiri-ye Moḥīṭi az Maḳāṭer-e Āsībā-ye Ejtemā'i-ye Jorm-zā (Moṭāla'e-ye Mawredī-ye Kalānšahr-e Tehrān) [Designing a Model for Environmental Prevention System of Crime-Causing Social Harm Risks (Case Study: Tehran Metropolis)] (Master's thesis). Faculty of Geography, University of Tehran [in Persian].
- 23) Jalali Farahani, Amir Hossein (1384 SH/2005). Pišgiri-ye Waḍ'ī az Jarā'em-e

- Sāyberī dar Partow-e Mawāzīn-e Hoqūq-e Bašar [Situational Prevention of Cyber Crimes in Light of Human Rights Standards]. Faṣlnāme-ye Hoqūq-e Eslāmī [Journal of Islamic Law], 2 (6) [in Persian].
- 24) Jazini, Alireza, Moqimi, Mahdi & Ameri, Mohammad Ali (1398 SH/2019). Mabānī-ye Pišgiri-ye Waḍ'ī az Jorm [Foundations of Situational Crime Prevention]. NAJA Social Studies and Police Science Research Institute [in Persian].
 - 25) Kamali, Yahya (1396 SH/2017). Raviš-e Farā-tarkīb va Kārburd-e Ān dar Siyāsatgozārī-ye 'Omūmī [Meta-synthesis Method and Its Application in Public Policy Making]. Faṣlnāme-ye Siyāsat [Policy Quarterly], 37 (3) [in Persian].
 - 26) Kūhī Ešfahānī, Kāzem (1398 SH/2019). Transfer of Crime Control Policies; Emphasizing the Possibility of Indigenizing Alternative Sanctions to Imprisonment in Iran's Criminal Policy (PhD dissertation). Faculty of Law, Tarbiat Modares University [in Persian].
 - 27) Lotfī, Nasrin & Hājji-deh-ābādī, Mohammad Ali (1392 SH/2013). Barrasī-ye Naqš-e Maḍhab dar Pišgiri az Woqū'-e Jarā'em az Didgāh-e Afrād-e 'Ādī va Mojrem [Reviewing the Role of Religion in Crime Prevention from the Perspective of Ordinary Individuals and Criminals]. Faṣlnāme-ye Dāneš-e Entezāmī, Pažūhešhā-ye Dāneš-e Entezāmī [Police Science Quarterly, Police Science Research], No. 61 [in Persian].
 - 28) Maḥmūdī Jānkī, Firūz & Qūrčī-beygi, Majid (1388 SH/2009). Naqš-e Tarrāḥī-ye Moḥiṭi dar Pišgiri az Jorm [The Role of Environmental Design in Crime Prevention]. Moṭāla'āt-e Hoqūq-e Xošūši [Private Law Studies], 39 (2) [in Persian].
 - 29) Mirkalili, Seyed Maḥmūd (1385 SH/2006). Pišgiri-ye Waḍ'ī az Bezehkāri bā Negāh be Siyāsat-e Janāyi-ye Eslām [Situational Prevention of Delinquency with a View to Islamic Criminal Policy] (PhD dissertation). Faculty of Law and Political Science, University of Tehran [in Persian].
 - 30) Mirkalili, Seyed Maḥmūd (1387 SH/2008). Towse'-e-ye Šahrhā va Ḍarūrat-e Pišgiri-ye Waḍ'ī az Bezehkāri [Urban Development and the Necessity of Situational Prevention of Delinquency]. Faṣlnāme-ye Moṭāla'āt-e Hoqūq-e Xošūši [Quarterly Journal of Private Law Studies], 38 (3) [in Persian].
 - 31) Mirkalili, Seyed Maḥmūd (1388 SH/2009). Naqš-e Taqvīyat-e Hefāzati-ye Āmājhā dar Pišgiri az Jorm [The Role of Strengthening Target Protection in Crime Prevention]. Faṣlnāme-ye Moṭāla'āt-e Pišgiri az Jorm [Journal of Crime Prevention Studies], No. 10 [in Persian].
 - 32) Moqimi, Mahdi & Raf'atī Ašl, Seyed Aziz (1389 SH/2010). Polis va Rāhbordhā-ye Waḍ'ī-ye Pišgiri az Jorm [Police and Situational Crime Prevention Strategies]. Entezām-e Ejtemā'i [Social Order], No. 1 [in Persian].
 - 33) Moqimi, Mahdi (1397 SH/2018). Mabānī-ye Naẓariye-ye Entexāb-e Manteqi dar Pišgiri-ye Waḍ'ī [Foundations of Rational Choice Theory in Situational Prevention]. Faṣlnāme-ye Pažūhešhā-ye Hoqūq-e Jazā va Jorm-šenāsi [Quarterly Journal of Criminal Law and Criminology Research], 6 (12) [in Persian].

- Persian].
- 34) Moršedi, Masoud & Ja'fariyān, Mohammad Hassan (1391 SH/2012). Makānyābi-ye Jorm-e Serqat-e Manāzel bā Rūykerd-e Pišgiri-ye Waḍ'i az Jorm [Locating the Crime of Home Theft with a Situational Crime Prevention Approach]. Entezām-e Ejtemā'i [Social Order], No. 11 [in Persian].
 - 35) Najafi Abrandabadi, Ali Hossein (1381 SH/2002). Taqrīrāt-e Jorm-šenāsi (Pišgiri) [Criminology Lectures (Prevention)] (Mahdi Seyedzadeh, Compiler). Tehran [in Persian].
 - 36) Najafi Abrandabadi, Ali Hossein (1393 SH/2014). Dāneš-nāme-ye Jorm-šenāsi [Encyclopedia of Criminology]. Tehran: Shahid Beheshti University Press [in Persian].
 - 37) Najibiyān, Ali (1388 SH/2009). Obstacles and Limitations of Situational Prevention of Crime Commission (Master's thesis). Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University [in Persian].
 - 38) Namāyande Jurābči, Mohammad Javād (1394 SH/2015). Barrasi-ye Rāhbordhā-ye Tarrāhi va Modiriyat-e Makān barā-ye Pišgiri-ye Waḍ'i az Jorm [Review of Strategies for Designing and Managing Location for Situational Crime Prevention] (Master's thesis). Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Shahrood [in Persian].
 - 39) Niyāzpur, Amīr Ḥassan (1382 SH/2003). Pišgiri az Bezehkārī dar Qānūn-e Asāsi va Lāyeḥe-ye Qānūn-e Pišgiri az Jorm [Prevention of Delinquency in the Constitution and the Draft Law on Crime Prevention]. Faṣlnāme-ye Moṭāla'āt-e Ḥoqūqī-ye Dādgostari [Judiciary Legal Studies Quarterly], No. 45 [in Persian].
 - 40) Niyāzpur, Amīr Ḥassan (1393 SH/2014). Asāsīsāzi-ye Ḥoqūq-e Pišgiri az Jorm dar Irān [Constitutionalization of Crime Prevention Law in Iran]. Faṣlnāme-ye Pažūheš-e Ḥoqūq-e Keyfari [Criminal Law Research Quarterly], 2 (6), pp. 91-111 [in Persian].
 - 41) Noblit, G. W., & Hare, R. D. (1988). Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies. Sage.
 - 42) Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Blackwell Publishing.
 - 43) Qasemi, Ahmadreza & Ra'iyat Piše, Mohammad Ali (1394 SH/2015). Erā'e-ye Modeli barā-ye Arzyābi-ye Pāydāri-ye Zanjire-ye Ta'min bā Rūykerd-e Farā-tarkib [Presenting a Model for Evaluating Supply Chain Sustainability with a Meta-synthesis Approach]. Pažūhešnāme-ye Modiriyat-e Ejra'i [Executive Management Research Journal], Year 7, No. 14 [in Persian].
 - 44) Qasemi, Yarmahammadi & Hashemi Ali (1398 SH/2019). Anjām-e Pažūheš be Raviš-e Taḥlil-e Temātik; Rāhnāmā-ye 'Amali va Gām-be-gām barā-ye Yādgiri va Āmūzeš (Moṭāla'e-ye Mawredī-ye Mašraf-e Mūsīqī-ye Dānešjūyān-e Kāršenāsi-ye Aršad-e Dānešgāh-e Īlām) [Conducting Research using Thematic Analysis Method; Practical and Step-by-Step Guide for Learning and Teaching (Case Study: Music Consumption of Master's Students at Ilam University)]. Faṣlnāme-ye 'Elmi Farhang-e Īlām [Scientific Quarterly of Ilam Culture], Year 20, Nos. 64 & 65 [in Persian].

- 45) Safari, Ali & Saberi, Raziye (1393 SH/2014). *Ḍawābeṭ-e Ḥoqūqī – Jorm-šenāktī-ye Pišgīrī-ye Waḍ'ī az Jorm* [Legal-Criminological Standards of Situational Crime Prevention], 11 (8) [in Persian].
- 46) Safari, Ali & Saberi, Raziye (1396 SH/2017). *Hešdār-rasānī; Ḍābeṭe-ye Ašlī-ye Raf'-e Mas'ūliyat dar Pišgīrī-ye Waḍ'ī-ye Kaṭarnāk az Jorm* [Warning; The Main Standard for Relieving Responsibility in Dangerous Situational Crime Prevention]. *Fašlnāme-ye Ḥoqūq-e Keyfarī* [Criminal Law Quarterly], 5 (18) [in Persian].
- 47) Safari, Ali (1380 SH/2001). *Mabānī-ye Naẓarī-ye Pišgīrī az Woqū'* [Theoretical Foundations of Prevention of Occurrence]. *Fašlnāme-ye Taḥqīqāt-e Ḥoqūqī* [Legal Research Quarterly], 4 (33-34) [in Persian].
- 48) Safari, Ali (1381 SH/2002). *Enteqādāt-e Vārede be Pišgīrī-ye Waḍ'ī az Jorm* [Critiques Directed at Situational Crime Prevention]. *Fašlnāme-ye Taḥqīqāt-e Ḥoqūqī* [Legal Research Quarterly], 5 (35-36) [in Persian].
- 49) Sandelowski, Margarete, & Barroso, Julie. (2007). *Handbook for synthesizing qualitative research*. Springer Publishing Company.
- 50) Ṭahmāsbī, Mehrzād (1397 SH/2018). *Pišgīrī-ye Waḍ'ī az Jarā'em-e Keyfarī bā Negāhī be Ḥoqūq-e Bašar* [Situational Prevention of Criminal Offenses with a Look at Human Rights] (Master's thesis). Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Taft Branch [in Persian].

51) <https://farsi.khamenei.ir>

52) <https://www.mizanonline.com/fa/news/155604>.

